

วารสารการบริหารปกครอง และนวัตกรรมสังคม

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2568

Journal of Governance and Social Innovation

Vol. 2 No. 1 January - June 2025

ISSN 3056-9591 (Online)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2568

วารสารการบริหารปกครองและนวัตกรรมสังคม วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Journal of Governance and Social Innovation, Sisaket Rajabhat University

วารสารการบริหารปกครองและนวัตกรรมสังคม วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2568 ISSN 3056-9591 (Online)

เจ้าของ

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

กำหนดการเผยแพร่

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยด้านสังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ และนวัตกรรมสังคม ทั้งของคณาจารย์ นักศึกษา และนักวิจัยทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จัก

เงื่อนไขการตีพิมพ์

ทุกบทความที่ตีพิมพ์ต้องผ่านผู้ทรงคุณวุฒิน้อยสามท่านที่ศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารนี้เป็นของผู้เขียน แต่ทุกท่านไม่ถือว่าเป็นที่ศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการการบริหารปกครองและนวัตกรรมสังคมซึ่งกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยและไม่มีข้อผูกพันด้วยประการใดๆและกองบรรณาธิการการบริหารปกครองและนวัตกรรมสังคม ของวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง ไม่สงวนสิทธิ์คัดลอกแต่ให้อ้างอิงที่มาของข้อความที่นำไปกล่าวอ้างในที่ต่างๆอย่างเหมาะสม

ขอบเขต

ด้านสังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ และนวัตกรรมสังคม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลงกต แพนสนิท

เลขานุการกองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.สุรศักดิ์ จันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติชัย ชันทอง

กองบรรณาธิการ

ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดิ์วัฒน์ จรรยาสุทธิวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วระเดช ภาวัตเวคิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

หน่วยงานภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาช
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุระทิน ชัยทองคำ
ศาสตราจารย์ตรีเนตร สารพะงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเพชร ชลศักดิ์ตระกูล
ศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ วันทะนะ
ศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ จุลปานนท์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญประเมินบทความ (Peer Reviews)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญภายนอกมหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชา มารี เคน
รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม
ดร.ฉัตรมงคลศักดิ์ สุธรรมดี
อาจารย์ ดร.วิษณุ ปัญญาสงค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนศพล อินทร์จันทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขาวลิต สมพงษ์เจริญ
อาจารย์ ดร.สุนัย ทะคำสอน
อาจารย์ ดร.ภูวดล คำสนิท
อาจารย์ ดร.ชวิน ตำบลบุญเรือง
อาจารย์ ดร.จุฬาพัฒน์ กิระตุมิธรรม
ศาสตราจารย์ ดร.สิริพรรณ นกสวน
นาวาเอก อ.ดร.หัสไชยญ มั่งคั่ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศาสตรินทร์ ต้นสุน
รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล พุทธิรักษา
รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข
รองศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยณัฐ สร้อยคำ
อาจารย์ ดร.วีรชน เกษสกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล
อาจารย์ ดร.ศิวพล ชมพูพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรุตม์ เจริญศรี
อาจารย์ ดร.โอฬาร อ่องพะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพิ่มศักดิ์ จะเรียมพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ บุณยะกาญจน
รองศาสตราจารย์ ดร.บุษอริ ยี่หมะ
อาจารย์ ดร.ศิบัติ นพประเสริฐ

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
มหาวิทยาลัยนอร์ท
มหาวิทยาลัยเกริก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
มหาวิทยาลัยศิลปากร

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญภายในมหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ จันทร์หมื่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรัตน์ แจ่มใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลงกต แพนสนิท	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปณัยกร บุญกอบ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเสริฐ บัวจันอัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรารถนา มะลิไทย	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิษชุดา วงศ์พานิชย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศักดิ์ แสงวงมี	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทวี คงคุณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติชัย ชันทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
อาจารย์ ดร.สุรศักดิ์ จันทา	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดิ์ฉัตร จรรยาสุทธีวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ณัฐวัฒน์ บัวทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณ ลิทธิศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เตชิต ศิรวงศ์เดชา	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์ลภัส เสียงหวาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี มัญญิตยการกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

จัดรูปเล่ม : นางอัจฉรา จันทพา
นางวรางคณา ปุ้ยสูงเนิน
นางสาวทิพวัลย์ โสพิษ

ศิลปกรรม : นายสันติภาพ รัตนวรรณ

ประชาสัมพันธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติชัย ชันทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรารถนา มะลิไทย

ฝ่ายพิสูจน์อักษร : นางวิลาสินี รัตนวรรณ
นางสาวสมฤทัย ปิยะพิสุทธิ์

สำนักงาน :

สำนักงานคณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง ชั้น 2 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000 โทรศัพท์ 09 3123 3696 แฟกซ์ 0 4564 3607
Email : journal.clg.sskru@gmail.com

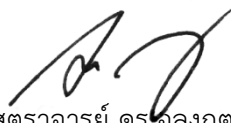
เผยแพร่เมื่อ เดือนมีนาคม 2568

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารปกครองและนวัตกรรมสังคม ฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568) เป็นวารสารที่นำเสนอผลงานบทความทางวิชาการ บทความวิจัย และวิจารณ์หนังสือของนักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษาในด้านการบริหารปกครองและสาขาอื่นๆในด้านสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน, สาขารัฐศาสตร์, สาขาวิชานิติศาสตร์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์และสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อการเผยแพร่ผลงานแก่ผู้สนใจ โดยมีกำหนดออก 2 ฉบับต่อปี คือฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) ซึ่งเผยแพร่ในรูปแบบวารสารออนไลน์

โดยบทความในวารสารฉบับนี้ใช้เกณฑ์คุณภาพมาตรฐาน โดยมีผู้นิพนธ์มาจากหลากหลายหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอก ซึ่งผลงานทางวิชาการดังกล่าวทางกองบรรณาธิการได้จัดส่งไปให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) อย่างน้อยจำนวน 3 ท่านพิจารณาแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการเผยแพร่ทางวิชาการที่มาจากหลากหลายหน่วยงานของแต่ละสาขาเป็นผู้พิจารณาเพื่อความสมบูรณ์ของบทความ และมอบให้ผู้นิพนธ์นำบทความไปปรับปรุงแก้ไขเป็นการเรียบร้อยแล้วก่อนการตีพิมพ์ตามกติกาและรูปแบบการตีพิมพ์เผยแพร่ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่นและขอขอบคุณกองบรรณาธิการคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและตรวจสอบบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลงกต แพนสนิท
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

กองบรรณาธิการ

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ

บทบรรณาธิการ

ชื่อบทความ

แนวทางการจัดทำคำของบประมาณในระบบบริหารราชการส่วนภูมิภาคของประเทศไทย: 1	
กรณีศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ	
ปณัยกร บุญกอบ	
สิทธิคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 14	
ศึกษากรณีคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่ม จังหวัดศรีสะเกษ	
ภัควัฒน์ จรรยาสุทธิวงศ์	
การสร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนองสู่การท่องเที่ยวชุมชน..... 28	
กฤษฎา ฉิมพลีวัฒน์ และนรา พงษ์พานิช	
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล..... 47	
ป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	
คล้ายฝัน สุวรรณศร	
ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง 56	
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	
พัชรี ภู่อสังวาลย์ทอง , กรรณสิทธิ์ สะและน้อย และเติมศักดิ์ สุวรรณศักดิ์	
ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 70	
กำแพงเพชร	
ณัฐนิชานันท์ ใจจะดี และธเนศพล อินทร์จันทร์	

แนวทางการจัดทำคำขอของงบประมาณในระบบบริหารราชการส่วนภูมิภาคของประเทศไทย: กรณีศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

The Budget Document Request Approach of Provincial Administration: A Case Study of Sisaket Province

ปณัยกร บุญกอบ¹

Received : 16 August 2024

Revised : 3 October 2024

Accepted : 26 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบจัดการด้านการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบงานด้านงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การสร้างระเบียบวินัยทางการคลังด้วยกรอบการทำงานของธรรมาภิบาลทางการคลัง (Good Fiscal Governance) และเน้นการกระจายอำนาจทางการคลัง (Fiscal Decentralization) เพื่อให้ประชาชนสังคมและประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุด หรือสร้างประชารัฐ (Civil State) โดยเน้นที่ประชาชนเป็นศูนย์กลาง

การวิจัยครั้งนี้พัฒนาขึ้นตามวิธีการทางด้านระเบียบกระบวนการทางด้านงบประมาณ (Budgeting Cycle) ลำดับขั้นตอนวัฏจักรการพัฒนาระบบเริ่มจากการเก็บข้อมูลความต้องการของผู้ใช้ โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างกรมบัญชีกลาง สำนักงานงบประมาณ ธนากรแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง อีกทั้งสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและการคลังในการประสานการทำงานอย่างเป็นองค์รวมและบูรณาการทั้งผู้อำนวยการคลังจังหวัด หัวหน้าส่วนงานกลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบกับการสัมภาษณ์ทางด้านวิชาการเกี่ยวกับองค์ความรู้และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Information) ของผู้ใช้เอกสารงบประมาณโดยการศึกษาจากเอกสารคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 เอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ บุคลากรการออกแบบระบบได้ใช้วิธีการจากสำนักงานงบประมาณ

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ระบบการบริหารจัดการด้านการเงินและการคลัง ด้านงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งทำงานภายใต้ระบบบริหารราชการส่วนภูมิภาค จังหวัดศรีสะเกษโดยมีการทำงานภายใต้ระบบเครือข่ายของฐานข้อมูลทางการคลัง (GFMS: Government Fiscal Management Information System) และมีระบบรองรับของจังหวัดคือ Client Server Back-up ที่สามารถจัดเก็บข้อมูลด้านการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินและสามารถนำเสนอสารสนเทศด้านการใช้จ่ายเงินงบประมาณผู้บริหารของจังหวัดศรีสะเกษ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ABSTRACT

This research is aimed to study with the management system of budgeting document request about the expenditure budget in fiscal year 2020, Sisaket province, provincial strategy and development division, administrative provincial office of Sisaket is aimed to develop the budgeting system with a view to provincial efficiency and effectiveness, fiscal regulation disciplinary throughout the framework of Good Fiscal Governance and the fiscal decentralization in terms of civil society and citizen-center approach maximum utility. It's indispensable to formulate the civil state people-center orientation.

This research is emphasized on the development throughout the procedure and process of budgeting cycle in which is conducted by the priority of the development cycle beginning form the data collection needs with users demands. In addition, the cooperation among central accounting department, national budgeting office, bank of Thailand and ministry of treasury together with fiscal and economic development council on account of holistic and integrated coordination including Sisaket provincial director, chief of financial officer of development strategy department. What's more, the in-depth interview of related officers about academic information toward secondary information from the officials' budgeting request. What's more, the official documents in terms of budgeting preparation requests especially the expenditure budget, fiscal year 2020, related papers, in-depth interview and analysis of users, officers and system design toward national budgeting office.

In short, this research is objective to improve the management system throughout fiscal and financial dimensions, expenditure budget, fiscal year 2020, provincial development strategy department, Sisaket administrative office in which are operated with the regional bureaucracy administration, Sisaket. To keep abreast of the budgeting procedure, the network management of GFMS: Government Fiscal Management Information System and client server back-up that could maintain the data of expenditure budget and presentation of expense knowledge from the executives' Sisaket province.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาคือแนวทางการจัดทำคำของบประมาณในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของประเทศไทยเพื่อการส่งเสริมการกระจายอำนาจการคลังสู่ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ พัฒนาการของระบบงบประมาณแผ่นดิน การจัดทำงบประมาณของไทย จากเรื่องการงบประมาณแผ่นดินของไทยจากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยได้เริ่มมีการงบประมาณแผ่นดินเป็นรูปร่างโดยชัดเจนในรัชกาลที่ 5 ต่อมาได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหน่วยงานนี้ตลอดจนหน้าที่รับผิดชอบให้เหมาะสมเรื่อยมา จนท้ายที่สุดได้มีการตั้ง

เป็นสำนักงบประมาณขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2502 โดยเป็นหน่วยงานเทียบเท่ากรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สกนช วรรณวิวัฒนา, 2531)

ขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณในแต่ละปี

สำนักงบประมาณจะเตรียมการจัดทำงบประมาณล่วงหน้าก่อนที่จะถึงวันเริ่มต้นของปีงบประมาณนั้นๆ ประมาณ 10 เดือนหรือเกือบปีหนึ่งอย่างเช่น การจัดทำงบประมาณรายจ่ายสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ซึ่งเริ่มต้นวันที่ 1 เดือนตุลาคม พ.ศ.2562 สำนักงบประมาณได้เริ่มเตรียมการตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2562 โดยการจัดทำปฏิทินงบประมาณ เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและแจ้งให้ส่วนราชการต่างๆ ได้ทราบว่ตารางการทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณของปีงบประมาณ พ.ศ.2563 จะเริ่มต้นอย่างไร เมื่อไร มีขั้นตอนตามลำดับอย่างไรและจะเวียนปฏิทินงบประมาณนี้ให้ส่วนราชการต่างๆ ได้ทราบตั้งแต่ต้น

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายในแต่ละปีมีการกำหนดหลักการอย่างไรบ้าง

ในการจัดทำงบประมาณประจำปีได้กำหนดหลักการที่สำคัญไว้ว่า

(1) การประมาณการรายได้ จะต้องอยู่ในขอบเขตของความสามารถของรัฐบาลในการจัดเก็บภาษีอากร

(2) การกำหนดรายจ่ายจะต้องกระทำโดยประหยัด เพราะคาดว่าปัญหาทางด้านดุลการค้าและดุลการชำระเงินจะยังคงมีอยู่

(3) จำกัดการขาดดุลงบประมาณให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

(4) รวบรวมภาระทางการใช้จ่ายของรัฐบาลทุกประเภทได้อย่างครบถ้วนภายในวงเงินงบประมาณรายจ่ายที่กำหนดขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินคงคลังในระหว่างปีงบประมาณ

รายละเอียดของการพิจารณาจัดทำงบประมาณ สำนักงบประมาณได้ปรับปรุงวิธีการจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยได้นำวิธีการแบบ TOP DOWN ซึ่งจะนำแนวนโยบายมากำหนดเป็นวงเงินของแต่ละด้านและแต่ละกระทรวงในลักษณะของการวางแผนมหภาค มาใช้ประกอบกับวิธี BOTTOM UP ซึ่งเป็นวิธีการพิจารณาวงเงินงบประมาณรายจ่ายจากรายละเอียดคำขอตั้งงบประมาณของส่วนราชการ (สกนช วรรณวิวัฒนา, 2531)

การผสมผสานกระบวนการจัดทำงบประมาณทั้ง 2 แบบเข้าด้วยกันก็จะทำให้การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีความสอดคล้องกับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแนวนโยบายของรัฐบาล และยังทำให้สำนักงบประมาณสามารถดูแลการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้เป็นไปโดยประหยัดและอยู่ในกรอบที่เหมาะสมอีกด้วย เช่น สำนักงบประมาณได้ให้โอกาสส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ เสนอคำขอตั้งงบประมาณผ่านกระทรวงเจ้าสังกัดมายังสำนักงบประมาณตามความต้องการของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยไม่ได้มีการจำกัดวงเงินของแต่ละกระทรวงไว้เพื่อให้มีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ อย่างครบถ้วนสำหรับใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณ ในขณะที่เดียวกันสำนักงบประมาณ

จะพิจารณากำหนดกรอบหรือสัดส่วนของงบประมาณรายจ่ายในแต่ละด้านตามโครงการแผนงานขึ้นพร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ที่สำคัญๆ ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายขึ้น จากนั้นจะพิจารณารายละเอียดคำขอตั้งงบประมาณที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจัดส่งมาให้ให้อยู่ภายในวงเงินที่กำหนดไว้ของแต่ละด้าน (สกนธ์ วรรณวิวัฒนา, 2531)

แนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย

(1) แนวคิดเรื่องการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่กับการจัดการภาครัฐที่มุ่งเน้นความสำคัญของประชาชนในฐานะผู้รับบริการ (New Public Management)

(2) แนวคิดเรื่องหลักการส่งเสริมศักยภาพและความเป็นอิสระของหน่วยการปกครองในระดับล่าง

(3) แนวคิดเรื่องการทำงานขององค์กรภาครัฐแบบมีการแข่งขัน

(4) แนวความคิดและหลักการทำงานขององค์กรภาครัฐแบบเครือข่าย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิธีการในการจัดทำคำของบประมาณและแผนพัฒนาประจำปีมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ของจังหวัดศรีสะเกษ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาเฉพาะกลุ่มงานของสำนักงานคลังจังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ

2. ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 จำแนกรายจังหวัด ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัดปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ขั้นตอนการจัดทำคำของบประมาณจังหวัดแบบบูรณาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงวิธีการ ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาและแผนยุทธศาสตร์จังหวัดและการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของจังหวัดศรีสะเกษ

2. ทำให้ทราบถึงวิธีการนำแผนพัฒนาจังหวัดมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี

3. ทำให้ทราบถึงการสนับสนุนและอุปสรรคปัญหาต่อการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดศรีสะเกษ

4. เพื่อเป็นแนวทางหรือข้อมูลสำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในรูปแบบของจังหวัดศรีสะเกษในอนาคตต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีระบบงบประมาณมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์

ประเทศไทยได้เริ่มจัดทำงบประมาณตั้งแต่ปี พ.ศ.2433 ในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยมอบหมายให้กรมบัญชีกลาง กระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นผู้รับผิดชอบของงบประมาณที่จัดทำในสมัยนั้นจะแสดงเพียงรายได้และรายจ่ายเท่านั้นยังไม่ได้จำแนกออกมาเป็นรายจ่ายของกระทรวง ทบวง กรมและแยกเป็นหมวดรายจ่ายต่างๆ หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 จำเป็นต้องปรับปรุงการจัดทำงบประมาณให้เป็นแบบแผนแน่นอนและเป็นไปตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยคือให้รัฐสภาเป็นผู้อนุมัติงบประมาณที่รัฐบาลเป็นผู้เสนอและมีการปรับปรุงวิธีทำงบประมาณ โดยจำแนกงบประมาณรายจ่ายเป็นกระทรวง ทบวง กรมและมีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับงบประมาณหรือพระราชบัญญัติการงบประมาณ พ.ศ.2476 มีกองงบประมาณ กรมบัญชีกลาง เป็นผู้ทำหน้าที่จัดทำงบประมาณแผ่นดิน โดยตรงต่อมาขอข่างานได้เพิ่มมากขึ้นกองงบประมาณมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น มีแผนมากขึ้นกว่าเดิมพร้อมกับอัตราค่าจ้างสูงขึ้นตามลำดับในปี พ.ศ.2499 รัฐบาลไทยได้รับความช่วยเหลือจากประเทศสหรัฐอเมริกาจัดส่งคณะผู้เชี่ยวชาญจาก Public Administration Service (PAS) เข้ามาศึกษาปรับปรุงระบบการคลังของประเทศไทยซึ่งคณะผู้เชี่ยวชาญได้เสนอรายงานสรุปตามโครงการปรับปรุงการบริหารการคลังของประเทศไทยต่อรัฐบาลโดยพิจารณาเห็นว่าการทำงานงบประมาณแผ่นดินเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งของรัฐบาลและควรแยกการงบประมาณออกเป็นสำนักงานอิสระ รัฐบาลได้พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับความเห็นของ PAS แต่เกรงว่าจะเป็นการก้าวเร็วเกินไปหากดำเนินการดังกล่าวประกอบกับเห็นว่าจะเป็นตัวอย่างที่เกินไปและยังไม่มีกำลังเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอจะดำเนินการได้เพราะการที่จะแยกออกมาเป็นสำนักงานอิสระเท่ากับต้องเปลี่ยนระบบใหม่ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่ในต่างประเทศกระทำอยู่อันเป็นการกระทำที่ไม่่ง่ายนัก จึงเปลี่ยนฐานะจากกองงบประมาณเป็นส่วนการงบประมาณสังกัดกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังเช่นเดิม (สำนักงานงบประมาณ 2527, 31-32)

ระบบงบประมาณของประเทศไทย มีลักษณะสำคัญตามพัฒนาการได้ คือ

(1) **ระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line-Item Budgeting System)** เป็นระบบงบประมาณแบบดั้งเดิมที่ใช้ในการควบคุมเป็นระบบที่จัดทำเพื่อแสดงรายละเอียดของค่าใช้จ่ายต่างๆ ของรัฐบาลโดยจำแนกงบประมาณตามลักษณะการใช้จ่ายคือ จำแนกเป็นหมวดเงินเดือน ค่าใช้จ่าย ค่าครุภัณฑ์ เป็นต้น ในแต่ละหมวดแยกเป็นรายการย่อยๆ โดยละเอียดเพื่อการควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปตามรายการที่กำหนดไว้โดยเข้มงวด

(2) **ระบบงบประมาณแบบแสดงผลงาน (Performance Based Budgeting)** เป็นระบบงบประมาณที่ปรับปรุงมาจากระบบงบประมาณแบบแสดงรายการโดยจัดการควบคุมการตรวจสอบการใช้จ่ายตามรายการต่างๆ อย่างละเอียดจึงมีการจำแนกงบประมาณออกตามลักษณะของงานหรือกิจกรรมที่จะทำแทนที่จะจำแนกตามหน่วยงานและลักษณะของการใช้จ่ายเป็นรายการๆ แบบเดิมแต่เน้นที่แผนการดำเนินงานให้เห็นว่าทำอะไรถึงจะทำให้กิจกรรมต่างๆ นั้นสำเร็จได้หรือมีการกำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดได้เป็นหน่วย

(3) ระบบงบประมาณแบบแผนงาน (Program Budgeting หรือ Planning Programming Budgeting System) เป็นระบบงบประมาณที่เริ่มนำมาใช้ในประเทศไทยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2525 โดยเน้นผลสำเร็จของงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ โดยนำเอาระบบการวางแผนกับการจัดสรรงบประมาณมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการให้ชัดเจน โดยแสดงค่าใช้จ่ายทั้งหมดของแผนงาน งาน/โครงการ และสามารถวัดผลสำเร็จของแผนงาน งาน/โครงการ นั้นๆ ได้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(4) ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting) เป็นระบบงบประมาณที่พัฒนามาจากระบบงบประมาณแบบแผนงานโดยมุ่งเน้นผลงานที่เกิดขึ้นจาก การใช้จ่ายเงินเป็นสำคัญทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลงานที่ได้รับ (Result) แสดงถึงผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ที่เกิดขึ้นลักษณะสำคัญของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานคือ

เป็นระบบที่มุ่งเน้นผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcome) ที่จะเชื่อมโยงกับกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ภาครัฐ ผลผลิตที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ และผลลัพธ์สอดคล้องกับเป้าหมาย และนโยบายของรัฐบาลโดยสามารถที่จะระบุสิ่งที่รัฐบาลต้องการจะบรรลุหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ

เป็นระบบที่เน้นการวัดผลการดำเนินงาน (Performance Measures) โดยผลผลิตที่ต้องการ ปริมาณ ราคา และคุณภาพเหมาะสมสอดคล้องกับ

เป็นระบบที่สนับสนุน การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่หน่วยปฏิบัติเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและความคล่องตัว

เป็นระบบที่จะช่วยให้หน่วยงานปฏิบัติมีข้อมูลทางด้านการงาน ด้านการจัดการที่แสดงถึงผลผลิต และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการสร้างความรับผิดชอบและความโปร่งใสที่จะสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

เป็นระบบที่เน้นการวางแผนการใช้จ่ายเงินมากกว่า 1 ปี

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารของทางราชการ เอกสารทางวิชาการ หนังสือ บทความวิจัย และบทความวิชาการ คำบรรยาย

ข้อจำกัดทางการวิจัย

1. เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาการศึกษา ผู้วิจัยจึงมุ่งจะศึกษาเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษเป็นกรณีตัวอย่าง ทั้งนี้เพราะจังหวัดทุกจังหวัดอยู่ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายข้อบังคับและระเบียบที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน

2. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในการวิจัยนี้ จะยึดถือตามข้อเท็จจริงของข้อมูลที่ได้รับจากการค้นคว้าทางเอกสารของทางราชการ และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของจังหวัดศรีสะเกษ เป็นสำคัญ ซึ่งอาจจะมีข้อมูลหรือความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แต่คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปสู่

การกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาคให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนตามวัตถุประสงค์

การอภิปรายผลวิจัย

การจัดทำคำของบประมาณและแผนพัฒนาประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 จังหวัดศรีสะเกษมีวิธีการตามระบบ GFMS: Government Fiscal Management Information System ซึ่งรัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานคลังภาครัฐ และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายการคลังและปรับทิศทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้อย่างทันที่ที่ GFMS ได้ถูกออกแบบจัดสร้างระบบบริหารงานคลังภาครัฐของประเทศไทยอย่างสมบูรณ์แบบ ในด้านรายรับรายจ่าย การกู้เงิน เงินคงคลัง บัญชีการเงินแบบเกณฑ์คงค้าง บัญชีสินทรัพย์ถาวร บัญชีต้นทุน บัญชีบริหารแบบ Single Entry ซึ่งรวมถึงการจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำ การอนุมัติ การเบิกจ่าย การปรับปรุง และการติดตามการใช้งบประมาณที่เน้นการวัดประสิทธิภาพประสิทธิผลแบบ Output-Outcome โดยเป็นการสร้างฐานข้อมูลกลางด้านการเงินการคลังภาครัฐแบบ Matrix และ Online Real Time ซึ่งทุกส่วนราชการ เริ่มใช้งานระบบจริงในวันที่ 31 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2547 จนกระทั่งปัจจุบัน

ระบบ GFMS ประกอบด้วยระบบงานหลัก 2 ด้านคือ

(1) ระบบด้านปฏิบัติการ ใช้ Software SAP: Software Account Program R/3: Real-Time Data Processing ประกอบด้วยระบบบริหารงานงบประมาณ การรับจ่าย ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ บัญชีแบบเกณฑ์คงค้าง บัญชีสินทรัพย์ถาวร บัญชีต้นทุน บัญชีบริหาร การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารเงินสด และเงินคงคลัง

(2) ระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร ใช้ Software SAP: Software Account Program BW: Business Warehouse ประกอบด้วยข้อมูลเพื่อการบริหารด้านการเงินการคลังสำหรับนายกรัฐมนตรียิ่งลำดับ จนกระทั่งระดับอธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด CEO: Chief Executive Officer ผู้บริหารด้านการเงิน CFO: Chief Financial Officer แบบ Online Real Time และหลายมิติ Enterprise Resource Planning: ERP

ระบบ GFMS จะครอบคลุมการบริหาร การใช้งบประมาณแผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณที่ผ่านบัญชีเงินคงคลังบางส่วน เฉพาะยอดเงินที่สามารถระบุ ติดตามและบันทึกรายการในระบบปัจจุบันได้

การใช้งานในระบบ GFMS สามารถบันทึกข้อมูลและรับข้อมูลได้ 3 วิธี คือ

(1) บันทึกโดยตรงเข้าระบบ SAP (Terminal GFMS) ที่ติดตั้งให้ส่วนราชการ

(2) Load ผ่านเข้าระบบ ผ่านระบบ Web Excel Loader วิธีนี้สำหรับส่วนราชการที่ไม่ได้รับการจัดสรร Terminal GFMS ให้สามารถนำเข้าข้อมูลประเภทที่เกิดขึ้นประจำ เข้าสู่ระบบ GFMS จาก File Excel Format มาตรฐานที่โครงการสร้างขึ้นในแต่ละระบบงาน

(3) Interface ข้อมูลเข้ามาจากระบบอื่น ซึ่งเป็นการรับข้อมูล Text File ที่ประมวลผลจากระบบบัญชีการเงินของส่วนราชการที่มีระบบของตนเองมาบันทึกในระบบ GFMS

สำนักงานคลังจังหวัดศรีสะเกษมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

ตรวจสอบและจัดทำบัญชีเอกสารรายงานการเงินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ เพื่อแสดงสถานะทางการเงินและใช้เป็นฐานข้อมูลที่ถูกต้องตามระเบียบวิธีการบัญชีของส่วนราชการ ทั้งวิเคราะห์งบการเงินของสำนักงานคลังจังหวัดศรีสะเกษและปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายของสำนักงานคลัง จังหวัดศรีสะเกษในระบบ GFMS: Government Fiscal Management Information System

วิสัยทัศน์ของสำนักงานคลังจังหวัดศรีสะเกษ

กำกับดูแลและบริหารการใช้จ่ายเงินของแผ่นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พันธกิจของสำนักงานคลังจังหวัดศรีสะเกษ

- (1) กำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติด้านกฎหมายการคลัง การบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ การตรวจสอบภายใน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ เงินนอกงบประมาณ ลูกจ้าง และความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้สอดคล้องกับการรักษาวินัยและความยั่งยืนทางการคลัง
- (2) บริหารเงินสดภาครัฐ บริหารการรับ-จ่ายเงินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ระบบเทคโนโลยี ที่ทันสมัย
- (3) สนับสนุนการบริหารเศรษฐกิจการคลังในส่วนภูมิภาค
- (4) พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรภาครัฐทางด้านการบริหารการเงินภาครัฐ
- (5) เป็นศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศทางการคลัง

ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีตัวแทน (Representative Agency Theory) ในการวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของงบประมาณ จังหวัดศรีสะเกษดังนี้

- (ก) เป็นระบบงบประมาณที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องช่วยในการบริหารการจัดการ (Management Orientation Budget) โดยชี้ให้เห็นถึงผลงานของหน่วยงานนั้นๆ
- (ข) มีการจำแนกงบประมาณออกตามลักษณะงาน กิจกรรมและหน่วยงานที่รับผิดชอบ (Activity or Functional Classification)
- (ค) ถ้าหากวิเคราะห์โดยหลักการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) โดยใช้หลัก SWOT Analysis ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์โดยหลักการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) โดยใช้หลัก SWOT Analysis

จุดแข็ง-S: Strength	จุดอ่อน-W: Weakness
1.เป็นระบบงบประมาณที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรม และผลงานต่างๆ ที่หน่วยงานนั้นๆ ดำเนินการทำให้สามารถทราบได้ว่าหน่วยงานนั้นๆ มีกิจกรรมผลงานอะไรบ้าง	1.ไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนได้ทั้งนี้ เนื่องจากขาดการกำหนดวัตถุประสงค์และแผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์นั้นๆ

<p>2.มีความคล่องตัวในการบริหารงาน เนื่องจากสามารถโอนเงินระหว่างหมวด/รายการได้โดยง่าย</p> <p>3.ช่วยชี้ให้เห็นถึงผลงานของหน่วยงานนั้นๆ ตลอดจนความก้าวหน้าในการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ ทราบแต่เพียงว่ามีค่าใช้จ่ายในหมวดต่างๆ มากน้อยเพียงใด</p> <p>4.เป็นเครื่องมือในการวางแผนได้ ทั้งนี้เนื่องจากขาดการกำหนดวัตถุประสงค์และแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์นั้นๆ</p>	<p>2.การประเมินประสิทธิผลของการใช้จ่ายทำได้ยาก เพราะไม่มีการกำหนดวัตถุประสงค์</p> <p>3.ต้องหาข้อมูล รายละเอียดจำนวนมากในการวางแผน การจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัด ก่อนการกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับแผนงานและโครงการ</p>
<p>โอกาส-O: Opportunities</p>	<p>อุปสรรค-T: Threats</p>
<p>1.มีการประสานการทำงานกับหัวหน้าสำนักงานจังหวัดและคลังจังหวัดในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์จังหวัดและนโยบายสาธารณะสู่ชุมชน</p> <p>2.เรียก กำกับ ติดตามและประเมินผลการเบิกจ่ายเงินอย่างเป็นระบบและรวดเร็ว มีความโปร่งใส ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในกรอบของธรรมาภิบาลทางการคลัง</p> <p>3.สร้างระบบการประเมินผลเครื่องมือ PART: Performance Assessment Rating Tool ในการกำหนดตัวชี้วัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้จ่ายงบประมาณสมัยใหม่</p> <p>4.การจัดทำพันธกิจและวิสัยทัศน์ของจังหวัด (Vision Statement) ก่อให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) และส่งเสริมระเบียบวินัยทางการคลังโดยเฉพาะความโปร่งใส (Fiscal Discipline)</p>	<p>1.ไม่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่มีอิสระในการบริหาร เพราะไม่เปิดโอกาสให้มีการใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจต้องใช้จ่ายไปตามระเบียบข้อบังคับอย่างละเอียด</p> <p>2.ขาดความคล่องตัวในการบริหารงานและการติดตามประเมินโครงการเพราะการโอนและอนุมัติเบิกจ่ายขึ้นตรงต่อส่วนกลาง</p> <p>3. ข้อมูลการตรวจสอบถูกจัดเก็บใน Data Warehouse ของส่วนกลางการเรียกข้อมูลมาดูและตรวจสอบต้องใช้ระยะเวลาและไม่สะดวก</p>

การพัฒนาของจังหวัดจึงมีจุดเน้นความสมดุลของวิถีชีวิตและการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจโดยได้กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ 7 ด้าน

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างเศรษฐกิจศักยภาพการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ คุณธรรมและวัฒนธรรม
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างสุขภาพและพัฒนาการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติและเมืองน่าอยู่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การเสริมสร้างความมั่นคงและรักษาความสงบเรียบร้อย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

การเปรียบเทียบระหว่างระบบเดิมและระบบใหม่

ระบบเดิม

(1) **ระบบงบประมาณ** สำนักงานงบประมาณจัดสรรงบประมาณในระบบ BIS: Bank for International Settlements ธนาคารเพื่อการชำระบัญชีระหว่างประเทศ ส่วนราชการจัดทำแผนการปฏิบัติงานแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ใน สงป. 301 ส่งให้สำนักงานงบประมาณ ในส่วนราชการรายงานการโอนงบประมาณตามแบบ ง. 241: รายละเอียดประกอบกรโอนจัดสรรงบประมาณส่งให้กรมบัญชีกลาง สำนักงานงบประมาณและสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนราชการจัดทำผลการใช้จ่ายงบประมาณใน สงป.301 และ 302 ส่งให้สำนักงานงบประมาณ

(2) **ระบบจัดซื้อจัดจ้าง** บันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในแฟ้มเอกสาร แต่ละส่วนราชการกำหนดรหัสพัสดุเพื่อใช้งานภายใน ข้อมูลผู้ขายแยกจัดเก็บแต่ละส่วนราชการ

(3) **ระบบเบิกจ่าย** ส่วนราชการจ่ายตรงให้ผู้ขาย ส่วนราชการจัดทำฎีกาเพื่อขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลาง ส่วนราชการเปิดบัญชีเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมบัญชีกลาง โอนเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินให้สถาบันการเงิน

(4) **ระบบสินทรัพย์ถาวร** บันทึกแบบเกณฑ์เงินสด มีทะเบียนคุมแยกต่างหาก

(5) **ระบบบัญชีแยกประเภท** ผังบัญชีแตกต่างกันในแต่ละส่วนราชการ บันทึกข้อมูลเดียวกันหลายที่เพื่อใช้งานภายใน งบทดลอง/งบการเงินมีหลากหลาย ดูกบการเงินได้เมื่อส่วนราชการส่งข้อมูล

ระบบใหม่ (GFMIS)

(1) **ระบบงบประมาณ** สำนักงานงบประมาณจัดสรรงบประมาณในระบบ GFMIS ส่วนราชการ/สำนักงานงบประมาณจัดทำ/ปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน แผนการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ GFMIS ส่วนราชการ/สำนักงานงบประมาณ เรียกดูรายงานการติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ GFMIS

(2) **ระบบจัดซื้อจัดจ้าง** บันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถติดตามสถานะในการจัดซื้อจัดจ้างได้ทันทีและเชื่อมโยงกับระบบที่เกี่ยวข้อง เช่น การตรวจสอบและผูกพันงบประมาณโดยอัตโนมัติในขั้นตอนการจัดทำใน PO: Purchase Order ใบขออนุมัติซื้อ บันทึกบัญชีและบันทึกการรับสินทรัพย์โดยอัตโนมัติในขั้นตอนการบันทึกพัสดุ บันทึกเจ้าหนี้ เพื่อทำการเบิกจ่ายเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดมาตรฐานรหัสพัสดุและบริการภาครัฐหรือ GPSC: Government Product and Service Code ใช้ทุกส่วนราชการ ข้อมูลผู้ขายเป็นข้อมูลกลางที่ส่วนราชการใช้ร่วมกัน

(3) **ระบบเบิกจ่าย** กรมบัญชีกลางจ่ายตรงให้ผู้ขาย/คู่สัญญาของส่วนราชการ ส่วนราชการบันทึกรายการเพื่อขอให้กรมบัญชีกลางจ่ายเงินเข้าสู่ระบบ GFMIS ตรวจสอบงบประมาณและข้อมูลเกี่ยวกับการเบิกจ่าย ณ จุดที่นำเข้าสู่ระบบ GFMIS และบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง ไม่มีการรับส่งเอกสาร ขอเบิกเงินระหว่างผู้เบิกกับกรมบัญชีกลาง ให้เปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารกรุงไทย ส่งจ่ายเช็คธนาคารกรุงไทยให้ผู้รับเงิน

ไม่มีการโอนเงินให้ส่วนราชการตามแผนการใช้จ่ายเงินแต่จ่ายตรงให้กับผู้ขาย/คู่สัญญาของส่วนราชการ และในอนาคตจะรวมถึงการจ่ายเงินเดือนและค่าจ้างด้วย

(4) ระบบสินทรัพย์ถาวร บันทึกแบบเกณฑ์คงค้าง บันทึกรายการในทะเบียนคุมให้อัตโนมัติ สามารถเรียกดูรายงานได้ตลอดเวลา

(5) ระบบบัญชีแยกประเภท ผังบัญชีเหมือนกันทุกส่วนราชการ บันทึกข้อมูลครั้งเดียวจากระบบต้นทางและเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบบัญชีแยกประเภทโดยอัตโนมัติ เป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน ดึงงบการเงินได้ทันที โดยไม่ต้องรอข้อมูลจากส่วนราชการต้นทาง

ความสำเร็จของการใช้ระบบ GFMIS

(1) ลดความซ้ำซ้อนในการบันทึกข้อมูลและลดขั้นตอน/ภาระในการจัดทำเอกสาร
(2) ติดตามสถานการณ์การเบิกจ่ายงบประมาณในระบบได้ทุกขั้นตอน
(3) มีเครื่องมือในการจัดสรร/ติดตาม/บริหารงบประมาณ ภายในหน่วยงาน
(4) ได้รับความสะดวกรวดเร็วในการเบิกจ่ายงบประมาณ ลดภาระการจ่ายเงิน
(5) มีระบบเพื่อรองรับการบริหารต้นทุนโดยเฉพาะต้นทุนกิจกรรมเพื่อประเมินผลสำเร็จของผลผลิตและผลลัพธ์

(6) สามารถเรียกดูข้อมูล รายงานในระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้องและทันทีเพื่อการตรวจสอบผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย

(7) ระบบงบประมาณสมัยใหม่ที่นำมาใช้ในจังหวัดศรีสะเกษเป็นระบบงบประมาณแบบแผนงาน (Program Budget) มีส่วนสัมพันธ์กันอย่างยิ่งกับการใช้ระบบฐานข้อมูลการบริหารการเงินและการคลังภาครัฐ หรือ GFMIS อย่างมากตามแนวความคิดของการจัดทำค่าของงบประมาณสมัยใหม่ของ พรชัย นุชสุวรรณ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ประกอบกับการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีการกระจายอำนาจการคลัง (Fiscal Decentralization Theory) สู่ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นองค์รวมและบูรณาการดังนี้

(ก) งบประมาณแบบใหม่จะมุ่งเน้นแผนยุทธศาสตร์ (Strategic-Based Budget) ที่แสดงให้เห็นถึงยุทธศาสตร์ทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงานเพราะงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำให้ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานสัมฤทธิ์ผล

(ข) ในแต่ละปีหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ จะต้องทำข้อตกลงกับรัฐมนตรีว่าในปีนั้นๆ หน่วยงานจะเน้นยุทธศาสตร์หลักๆ หรือต้องการแก้ปัญหาหลักๆ อะไรบ้าง

(ค) หลังจากนั้นจะต้องนำยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาแปลงเป็นแผนเพื่อจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ต่อไป

(8) ระบบงบประมาณแบบใหม่ จะเน้นการคาดการณ์ล่วงหน้า (Medium-Term Budget)

(ก) โดยมีการคาดการณ์ว่าในปี 3-5 ปีข้างหน้างบประมาณจะเป็นเท่าใด

(ข) โดยการประมาณการจะต้องเน้นความรอบคอบครอบคลุมด้วย โดยไม่ดูเฉพาะงบประมาณเท่านั้นแต่จะดูว่าส่วนราชการนั้นใช้เงินนอกงบประมาณเช่นใด มีแผนเงินกู้หรือไม่ มีรายได้อะไรประกอบกัน

(9) งบประมาณสมัยใหม่ยังเป็นงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budget)

(ก) โดยเป็นงบประมาณที่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ขณะที่ระบบเดิมเน้น Input หรือทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานเช่นจะใช้เงินอย่างไร เท่าไหร่ ระบบใหม่จะเน้นผลลัพธ์และผลผลิตเป็นสำคัญ

(ข) “เราจะไม่เน้นว่า 10 บาท นำไปใช้จ่ายอะไร แต่เราจะบอกว่าเงิน 10 บาทนั้นได้อะไร”

(ค) หัวหน้าส่วนราชการจะต้องทำข้อตกลงกับรัฐมนตรี (Public Service Agreement: PSA) รับประกันการให้บริการแก่ประชาชนว่ามีอะไรบ้าง เมื่อถึงสิ้นปีมีผลงานแค่ไหน

(10) การจัดทำค่าของงบประมาณของจังหวัดศรีสะเกษในปีงบประมาณ พ.ศ.2563 เป็นระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budget) จากระบบเดิมเป็นระบบงบประมาณที่แสดงรายการ (Line-Item Budget) หมายความว่าส่วนราชการจะกำหนดวงเงินแล้วจึงมาจัดทำแผนงานโครงการซึ่งไม่มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแปลงยุทธศาสตร์เป็นแผน เป็นปัญหาของงบประมาณของไทยโดยไม่มีข้อตกลงใดใดกับกรมบัญชีกลางและสำนักงบประมาณ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีตัวแทน (Representative Agency Theory) ในการวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของงบประมาณจังหวัดศรีสะเกษดังนี้

(ก) เป็นระบบงบประมาณที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องช่วยในการบริหารการจัดการ (Management Orientation Budget) โดยชี้ให้เห็นถึงผลงานของหน่วยงานนั้นๆ

(ข) มีการจำแนกงบประมาณออกตามลักษณะงาน กิจกรรมและหน่วยงานที่รับผิดชอบ (Activity or Functional Classification)

(ค) ถ้าหากวิเคราะห์โดยหลักการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) โดยใช้หลัก SWOT Analysis

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) การบริหารงบประมาณของจังหวัดเป็นหน่วยงานการบริหารราชการส่วนภูมิภาคแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก

(2) การบริหารงานของราชการส่วนภูมิภาคมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ภายใต้งบประมาณและระยะเวลาที่จำกัด

(3) การบริหารงานของส่วนภูมิภาคมุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนและยุทธศาสตร์การพัฒนาดีกว่าการตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงาน

(4) การบริหารราชการส่วนภูมิภาคเปิดโอกาสให้หลายภาคส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องในการบริหารงานแบบเครือข่ายและบูรณาการ

(5) โครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคมีความหลากหลายเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ มาตรการแก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำจากมาตรการควบคุมโรคระบาด COVID-19 ในจังหวัดศรีสะเกษ

(6) การบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นการบริหารงานที่มุ่งตามหลัก Demand-Side มากกว่า Supply-Side อย่างเป็นอยู่ในปัจจุบัน

(7) การบริหารราชการส่วนภูมิภาคจะมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการกำหนดและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของประเทศไทยต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

วีระ รอดชีวิต.(2521). “การคลังขององค์กรท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีการคลังเทศบาล”. ปริญญาโท
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิสูตร จำพานิชย์.(2542). การกระจายอำนาจการคลังสู่เทศบาล: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองนครปฐม.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วีระวัฒน์ วงศ์ว่องไว.(2536). การกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบล.
วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ศิริรัตน์ สังข์สุวรรณ.(2536). “การบริหารงบประมาณด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณี
งบประมาณรายจ่ายประเภทค่าที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง”. ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สกนธ์ วรัญญูวัฒนา.(2531). “ปัญหาการคลังรัฐบาลท้องถิ่นของไทย: กรณีศึกษาว่าด้วยเทศบาล”. **วารสาร
เศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์** 6, 4 (ธันวาคม 2531): 167-168.

Alderfer, Harold F.(1964). **Local Government in Developing Countries**. New York: Mc Graw-
Hill, Bangkok.

Chamber’s.(1967). **Encyclopedia**. 8th ed. London: Pergamum.

Wildavsky, A. B.(1964). **The Politics of Budgetary Process**. Boston: Little Brown.

Wit, Danial.(1958). **A Comparative Survey for Local Government and Administration**.
Bangkok: Institution of Public Administration.

สิทธิคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ศึกษากรณีคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่ม จังหวัดศรีสะเกษ

ภัควัฒน์ จรรยาสุทธีวงศ์¹

Received : 4 July 2024

Revised : 7 October 2024

Accepted : 29 January 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพและปัญหาของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่ม 2. ศึกษาสิทธิทางอาชีพของคนพิการได้รับตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับคนพิการ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์การบริหารส่วนตำบลท่ม และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ

ผลการวิจัยพบว่าภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 คนพิการในตำบลท่มจะต้องมีลักษณะความพิการ คือต้องเป็นคนพิการที่มีความพิการเชิงประจักษ์ หรือต้องเป็นคนพิการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ประกาศกำหนดประเภทความพิการที่มีลักษณะ 7 ประเภท เพื่อให้ได้รับบัตรคนพิการ สามารถมีสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ หากเป็นคนพิการที่ไม่เข้าลักษณะที่กฎหมายกำหนดก็ไม่สามารถได้รับสิทธิตามกฎหมายและไม่ได้รับสิทธิในการหางานทำอย่างคนพิการตามกฎหมาย ซึ่งคนพิการสามารถได้รับการฝึกงานจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลท่ม ให้ได้รับการฝึกงานประเภทจักสาน เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เพื่อให้สามารถไปประกอบการสามารถหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

คนพิการในตำบลท่มได้รับบัตรคนพิการ ซึ่งทำให้ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามกฎหมาย คนพิการในตำบลท่มไม่มีผู้ใดทำงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ องค์การบริหารส่วนตำบลท่มได้จัดฝึกอบรมอาชีพให้กับคนพิการ และคนพิการยังสามารถกู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมาทำประกอบกิจการ

คำสำคัญ : คนพิการ สิทธิทางอาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลท่ม

¹ รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ABSTRACT

The purposes of the research were to 1.) Study the condition and problems of people with disabilities in the Toom Sub-district Administrative Organization. 2.) Study on the occupational rights of persons with disabilities received under the Promotion and Development of the Quality of Life of Persons with Disabilities Act, B.E. 2550. This study used quantitative research methods to collect data by means of in-depth interviews with persons with disabilities, President of Toom Subdistrict Administrative Organization officers of public sector organizations and Sisaket Provincial Social Development and Human Security Office.

The research findings showed that under The Empowerment of persons with disabilities ACT, B.E. 2550 (2007) it has to be a disabled person with an empirical disability or must be a disabled person at the Minister of Social Development and Human Security has announced the classification of disabilities with 7 types to obtain a handicapped card can have rights as required by law Persons with disabilities can receive an internship from the Center for the Promotion and Development of the Quality of Life of Persons with Disabilities in Tambon Toom. If a person is a disabled person who does not meet the characteristics specified by law, he will not be able to receive legal rights and will not have the right to find work like disabled people under the law. Disabled persons will receive an internship in the types of basketry, duck rearing, and chicken raising so that they can go to business and be able to support themselves and their families.

People with disabilities in Toom Sub-district received a handicap card, which makes it possible to receive various benefits according to the law. There is no one with disabilities in Tambon Toom, working in private sector or government agency. Toom Sub-district Administrative Organization has organized vocational training for people with disabilities. Persons with disabilities can also borrow money from the Fund for the Promotion and Development of the Quality of Life of Persons with Disabilities to operate their businesses.

Key word : Disabled person, Occupational rights, Toom Sub-district Administrative Organization

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.1 ศึกษาสภาพและปัญหาของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่ม
- 1.2 ศึกษาสิทธิทางอาชีพของคนพิการได้รับตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- 2.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556
- 2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้
สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตำรา เอกสาร วารสาร บทความ สื่อสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ ในการทำงานสำหรับคนพิการ เพื่อสรุปประเด็นเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือของการวิจัย ศึกษาภาคสนาม (Field Study) โดยใช้การสังเกต และการสำรวจพื้นที่ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจากคนพิการในสถานประกอบการและนายจ้างสถานประกอบการภาคเอกชน
ขั้นตอนที่ 3 ขอรับรองกับคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ได้พิจารณาอนุมัติ จริยธรรมการวิจัยในคนให้กับโครงการวิจัยเรื่อง “การทำงานของคนพิการในสถานประกอบการภาคเอกชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ในเขตอำเภอเมืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ”
ขั้นตอนที่ 4 สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย คนพิการ ผู้ประกอบการภาคเอกชน เจ้าหน้าที่รัฐ และวิเคราะห์ข้อมูล
ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการวิจัยเรื่องแนวทางกาทำงานของคนพิการในสถานประกอบการภาคเอกชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ในเขต ตำบลห่ม อำเภอเมืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 การสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยออกแบบเครื่องมือให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการทำวิจัย เพื่อเป็นการสืบค้นหาความจริงจากนายจ้างและคนพิการ

โดยผู้วิจัยจะไปขอความยินยอมชี้แจงรายละเอียดของการวิจัยให้แก่อาสาสมัครคนพิการ ถึงขอบเขตวัตถุประสงค์ ของการวิจัย และเป้าหมายการวิจัยนี้ อย่างละเอียดให้แก่อาสาสมัครคนพิการ เพื่อให้ได้รับความยินยอมเข้าร่วมในงานวิจัยนี้

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์กับคนพิการ เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการสถานประกอบการภาคเอกชน ในลักษณะแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง เป็นการพูดคุยเพื่อหาข้อเท็จจริง ซึ่งสำหรับอาสาสมัครคนพิการ ผู้วิจัยต้องกระทำการ ดังนี้

2.2.1.1 ผู้วิจัยไปพบอาสาสมัครคนพิการยังสถานประกอบการภาคเอกชน เพื่อไปขอความยินยอมชี้แจงรายละเอียดของการวิจัยให้แก่อาสาสมัครคนพิการ ถึงขอบเขต วัตถุประสงค์ ของการวิจัย และเป้าหมายการวิจัยนี้ อย่างละเอียดให้แก่อาสาสมัครคนพิการ เพื่อให้ได้รับความยินยอมเข้าร่วมในงานวิจัยนี้ และชี้แจงถึงคำถามที่จะไม่ทำให้อาสาสมัครกระทบกระเทือนจิตใจ รู้สึกหดหู่ หรือไม่สบายใจ หรือต้องรับภาระหนักกว่าการทำงานปกติทั่วไป หากคำถามใดอาสาสมัครไม่สบายใจ ก็มีสิทธิไม่จำเป็นต้องตอบคำถามผู้วิจัยได้ โดยผู้วิจัยจะไม่ทำให้อาสาสมัครต้องรับภาระมากขึ้นกว่าปกติทั่วไป

2.2.1.2 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการภาคเอกชน เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิจัย

2.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วยข้อมูลที่รวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เอกสารและงานวิจัย เช่น คู่มือคนพิการ เอกสารจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร คือ

- นายพิภพ พวงจันทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่ม
- นายประยูร ชัยปัญญา ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อบต.ท่ม
- นายอภิสิทธิ์ ปัญญาคง นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์บริการคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ

3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ

คนพิการจำนวน 15 คน ซึ่งเป็นตัวแทนที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากตำบลท่ม

ผลการวิจัย

คนพิการอาจจะถูกมองว่าเกิดมาไม่เหมือนคนอื่นไม่สามารถดำรงชีวิตได้เหมือนคนปกติทั่วไป แต่ไม่ใช่ว่าคุณค่าของความเป็นมนุษย์จะลดลงแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้าม ดังจะปรากฏให้เห็นถึงศักยภาพของคนพิการอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการศึกษา ด้านการกีฬา และในด้านอื่น ๆ ซึ่งเพียงแต่ภาครัฐ ภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะให้ความสำคัญ สนับสนุนและส่งเสริม การพัฒนาคุณค่าและคุณภาพชีวิตคนพิการให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดี สำหรับกลุ่มคนพิการที่อยู่ในสังคมไทย ภาครัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญและช่วยเหลือ ให้สามารถได้รับสิทธิในการดำรงชีวิตให้เทียบเท่าคนปกติทั่วไป โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 27 ได้บัญญัติให้ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคลฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ และในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 71 ได้บัญญัติให้ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาให้ไปสู่ความเป็นเลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ได้กำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพ และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ให้มีขีดความสามารถที่พร้อมในการปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า และมีความสุขและเพื่อประโยชน์ในการรับสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมาย ผู้พิการจำเป็นต้องยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิทางกฎหมาย ซึ่งคนพิการมีบัตรคนพิการและลงทะเบียนขอรับเบี้ยคนพิการไว้แล้วจะมีสิทธิได้รับเบี้ยความพิการเป็นรายเดือนๆ ละ 500 บาท ตลอดชีวิต โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ดังนั้น จากกรณีนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาในกรณีตำบลห่ม อำเภอมือเืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลห่ม เป็นองค์กรที่บริหารจัดการคนพิการนั้น ตำบลห่มประกอบด้วยไปด้วยหมู่บ้าน 13 หมู่ คือ หมู่ที่ 1 บ้านห่ม หมู่ที่ 2 บ้านห่ม หมู่ที่ 3 บ้านเสือบอง หมู่ที่ 4 บ้านทางว่าว หมู่ที่ 5 บ้านโนนบัว หมู่ที่ 6 บ้านโนนแสด หมู่ที่ 7 บ้านโนนแสด หมู่ที่ 8 บ้านหนองม่วง หมู่ที่ 9 บ้านขมิ้น หมู่ที่ 10 บ้านขมิ้น หมู่ที่ ๑๑ บ้านฮ่องแซ่ดำ หมู่ที่ ๑๒ บ้านหนองแวง และหมู่ที่ ๑๓ บ้านเหล่าโนนตูม โดยมีสภาพภูมิประเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม มีพื้นที่เป็นที่ราบ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในการทำนา มีลำห้วยแสด และคลองกระหุ่ม คลองตั้งใจ คลองขุนศรี และคลองอีสานเขียว เป็นแหล่งน้ำสำคัญในการทำเกษตร และมีความ

สมบูรณ์เป็นแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้ในการอุปโภคและบริโภคตลอดปี แต่กระนั้น ตำบลห่ม มีคนพิการ 370 คน ที่ต้องการสิทธิการเข้าถึงจากภาครัฐ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เพื่อต้องการเบี้ยยังชีพคนพิการ หรือสวัสดิการที่เป็นประโยชน์แก่ตนจากภาครัฐ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยทั่วไป ยังขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดกลไกการตรวจสอบจากประชาชน การบริหารอยู่ในระดับปิด สำหรับแนวคิดจากผู้ศึกษาการที่จะพัฒนาและส่งเสริมให้คนพิการอาจตกอยู่ในภาวะกลุ่มเสี่ยงที่ประสบปัญหาทางสังคม ให้สามารถมีชีวิตในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างคนปกติธรรมดา จำเป็นต้องสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและอยู่ในสังคม ชุมชนเหมือนคนปกติทั่วไป การสนับสนุนและให้โอกาส ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการเสนอแนวคิดเห็นในกลุ่มของตนเอง การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ การให้เกียรติและการยอมรับของคนในชุมชน รัฐควรมีการส่งเสริมองค์ความรู้ในด้านอาชีพที่สามารถสร้างรายได้เลี้ยงชีพและครอบครัว เปิดโอกาสให้คนพิการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนและดำรงชีวิตร่วมกับสังคมอย่างปกติทั่วไป เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิจากการบริการภาครัฐ และส่งเสริมให้คนพิการสามารถมีที่ยืนในสังคมได้อย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห่ม คนพิการในตำบลห่ม และเจ้าหน้าที่ภาครัฐในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ผลสรุปในงานวิจัย ดังนี้

ข้อแรก ศึกษาสภาพและปัญหาของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่ม

ประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ดำเนินการให้บริการคนพิการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2484 โดยให้บริการในรูปแบบของสถานสงเคราะห์ และได้มีการร่างพระราชบัญญัติเพื่อคนพิการฉบับแรกในประเทศไทยขึ้นในปี พ.ศ.2519 และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสาขาต่างๆ ขึ้น 5 สาขา ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการฝ่ายการแพทย์ ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ฝ่ายการฟื้นฟูอาชีพ และฝ่ายการศึกษาและกฎหมายเกี่ยวกับบริการสำหรับคนพิการ

จนกระทั่งในปี พ.ศ.2524 ซึ่งเป็นปีคนพิการสากล คณะรัฐมนตรีในสมัยนั้นได้อนุมัติแผนการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติระยะยาว พ.ศ. 2525-2534 ซึ่งในแผนนั้นได้ระบุให้มีกฎหมายเพื่อช่วยเหลือคุ้มครอง สวัสดิภาพและสิทธิของคนพิการขึ้นโดยเฉพาะ และเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2534 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ขึ้นเพราะคนพิการ ก็เป็นทรัพยากรส่วนหนึ่งของประเทศ แต่เนื่องจากสภาพของความพิการเป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมจึงสมควรสนับสนุนส่งเสริมให้คนพิการได้มีโอกาสในด้านต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป และสมควรให้คนพิการได้รับการคุ้มครอง การสงเคราะห์การพัฒนา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยวิธีการทางการแพทย์ ทางการศึกษา ทางสังคม และการฝึกอาชีพ ตลอดจนแก้ไขปัญหาและขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่คนพิการ รวมทั้งให้สังคมมีส่วนร่วมในการเกื้อกูลและฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้วย สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้แก่ การกำหนดให้มีคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเป็นคณะกรรมการระดับชาติเพื่อรับผิดชอบและควบคุมดูแลให้มีการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์พัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามที่ได้กำหนดไว้มีการกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เพื่อให้เกิดการสงเคราะห์ การพัฒนา และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการพร้อมกันนั้น

รัฐบาลได้สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องในวันคนพิการสากล เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สาธารณชนได้มีความเข้าใจในเรื่องของคนพิการมากขึ้น มีการเปิดโอกาสให้คนพิการได้แสดงความสามารถและเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างเสมอภาค เพราะถือว่าคนพิการก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเป็นประชากร กลุ่มหนึ่งของสังคมเฉกเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปในสังคมย่อมต้องได้รับสิทธิโอกาส และบริการในด้านต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นเหมือนกับบุคคล ทั่วไปในสังคม

หลังจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ก็ได้มีการออกกฎกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ อาทิ กฎกระทรวงเรื่องการจ้างงานคนพิการ และการส่งเงินเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2537 กฎกระทรวงเรื่องกำหนดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และค่าอุปกรณ์เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย และกฎกระทรวงเรื่องการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2541 เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีระเบียบต่าง ๆ เช่น ระเบียบว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์และการใช้จ่ายเงินของกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2536 ระเบียบว่าด้วยการจดทะเบียนคนพิการ พ.ศ. 2537 และระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพคนพิการ พ.ศ. 2539 เป็นต้น เรื่องดังกล่าวส่งผลทำให้สังคมมีความตื่นตัวในเรื่องของคนพิการมากขึ้น ถือเป็นโอกาสที่คนพิการจะได้รับสิทธิและการยอมรับจากสังคมมากขึ้น รวมถึงการได้รับการสงเคราะห์การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการจนสามารถพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของตนได้มากขึ้น ด้วยจนทำให้คนพิการสามารถพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุขซึ่งเป็นการสนองต่อความต้องการของคนพิการและแก้ไขปัญหาที่แท้จริงของคนพิการได้ในระดับหนึ่ง ในส่วนของผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบรวมถึงคนในสังคมมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ดีขึ้นกับคนพิการ รวมถึงยอมรับให้คนพิการมีสิทธิและมีส่วนร่วมในสังคมมากขึ้นต่อมาได้ยกเลิกใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพต่อมาได้ยกเลิกใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 เนื่องจากใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน สมควรกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ขึ้น ประกาศใช้ ณ วันที่ 27 กันยายน 2550 (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2550: 24)

ในเรื่องของสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เริ่มประกาศใช้การส่งเสริมโอกาสและสิทธิของคนพิการ แต่คนพิการที่จดทะเบียนคนพิการ และยังไม่ได้จดทะเบียนคนพิการยังขาดความรู้ ขาดข้อมูล รวมถึงไม่สามารถเข้าถึงสิทธิต่างๆ อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งการจะขอใช้สิทธิต่าง ๆ นั้นกำหนดให้คนพิการจะต้องได้รับการจดทะเบียนคนพิการก่อนโดยต้องให้แพทย์เป็นผู้ประเมินระดับความพิการก่อนตามกฎกระทรวงฉบับที่ 2 เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ พ.ศ. 2537 ได้แบ่งประเภทของคนพิการออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. คนพิการทางการมองเห็น
2. คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
3. คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือการเคลื่อนไหวนอวัยวะ
4. คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
5. คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้

นอกจากนี้ยังให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมสังคมโรงพยาบาลของกระทรวง ทบวง กรม โรงพยาบาลของรัฐวิสาหกิจ และโรงพยาบาลอื่นที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดเป็นผู้วินิจฉัยความพิการพร้อมทั้งออกเอกสารรับรองความพิการ และคนพิการแต่ละประเภทที่จะขอจดทะเบียนคนพิการจะต้องเข้าหลักเกณฑ์ระดับความพิการของแต่ละประเภทด้วย เช่น คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือการเคลื่อนไหว หรือคนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ต้องมีความพิการระดับ 3 ขึ้นไป เป็นต้น

จากนั้นพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2556 ได้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ประกาศกำหนดประเภทความพิการ เพิ่มขึ้นใหม่ให้มี 7 ประเภท ได้แก่

1. ความพิการทางการเห็น
2. ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
3. ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
4. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
5. ความพิการทางสติปัญญา
6. ความพิการทางการเรียนรู้
7. ความพิการทางออทิสติก

เมื่อคนพิการได้รับเอกสารรับรองความพิการแล้ว ต้องนำเอกสารดังกล่าวพร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และรูปถ่ายขนาด 1 นิ้วหรือ 2 นิ้ว จำนวน 2 ใบ มาขอจดทะเบียนคนพิการ ณ ศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพชุมชน เขต 1 – 12 กรุงเทพมหานคร และในส่วนภูมิภาคไปรับการจดทะเบียนคนพิการได้ที่สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดทุกจังหวัด ซึ่งในจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อคนพิการได้รับสมุดประจำตัวคนพิการแล้วถึงจะมีสิทธิได้รับบริการตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีอาชีพ และมีงานทำ และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับครอบครัวและสังคมอย่างมีความสุข โดยคนพิการที่ประสงค์จะรับบริการดังกล่าว ต้องติดต่อขอรับบริการด้านต่างๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หากคนพิการต้องการฝึกอาชีพต้องติดต่อขอรับการฝึกอาชีพกับศูนย์ฝึกอาชีพ ซึ่งมีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หรือหากต้องการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ สามารถติดต่อได้ที่สถานพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข หรือสถานพยาบาลของกระทรวง ทบวง กรมหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงสาธารณสุข

ประกาศกำหนด ซึ่งจะมีรายละเอียดแนะนำบริการในคู่มือคนพิการ ที่คนพิการจะได้รับทุกคนเมื่อจดทะเบียนคนพิการแล้ว

ดังนั้น การได้รับสิทธิของคนพิการจึงเกิดขึ้นนับตั้งแต่วันที่จดทะเบียนคนพิการ และมีสิทธิขอรับบริการทุกด้าน ได้แก่ ด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพ และสังคม โดยนำเสนอประจำตัวคนพิการมาแสดงสิทธิ แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตการวินิจฉัยตามความจำเป็นของหน่วยงานที่ให้บริการนั้นด้วย

ในการช่วยเหลือคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่มมี 2 หน่วยงานได้ทำงานและประสานงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลห่มมี และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ สภาพแลและปัญหาของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่มมีจำนวน 365 ราย ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ คนพิการซึ่งเป็นตัวแทนที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากตำบลห่มมีที่มีลักษณะความพิการ 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 คนพิการที่มีความพิการเชิงประจักษ์ กล่าวคือ 1. ความพิการทางการเห็น ได้แก่ ไม่มีลูกตาดำทั้งสองข้าง หรือลูกตาขาวขุ่นทั้งสองข้าง หรือลูกตาฝ่อทั้งสองข้าง 2. ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ได้แก่ ไม่มีหูทั้งสองข้าง 3. ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย ได้แก่ แขนขาระดับข้อมือขึ้นไปอย่างน้อย 1 ข้าง หรือขาขาดตั้งแต่ระดับข้อเท้าขึ้นไปอย่างน้อย 1 ข้าง ซึ่งคนพิการประเภทนี้ สามารถมาขอทำบัตรคนพิการที่องค์การบริหารส่วนตำบลห่มมีได้เลย และประเภทที่ 2 คือคนพิการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ประกาศกำหนดประเภทความพิการที่มีลักษณะ 7 ประเภท ได้แก่ 1. ทางการเห็น 2. ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย 3. ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย 4. ทางจิตใจหรือพฤติกรรม 5. ทางสติปัญญา 6. ทางการเรียนรู้ 7. ทางออทิสติก ซึ่งคนพิการกลุ่มนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลห่มมีจะแนะนำให้ไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลศรีสะเกษ หากคนพิการไม่สามารถไปเองได้ องค์การบริหารส่วนตำบลห่มมีจะพาคนพิการไปยังโรงพยาบาลศรีสะเกษ ซึ่งได้ขอให้อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เป็นผู้พาไปโรงพยาบาลศรีสะเกษ เพื่อออกใบรับรองคนพิการแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลห่มมีจะทำบัตรคนพิการให้ได้ โดยคนพิการที่มีบัตรคนพิการจะได้รับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลห่มมี สามารถดูแลได้และมีการฝึกฝนอาชีพได้

ฉะนั้น คนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่มมี ต้องไปตรวจที่โรงพยาบาลจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อให้แพทย์วินิจฉัยความพิการพร้อมทั้งออกเอกสารรับรองความพิการและคนพิการแต่ละประเภทที่จะขอจดทะเบียนคนพิการจะต้องเข้าหลักเกณฑ์ระดับความพิการของแต่ละประเภทด้วย เมื่อได้เอกสารรับรองความพิการแล้ว ต้องนำเอกสารดังกล่าวพร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และรูปถ่าย มาขอจดทะเบียนคนพิการ ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อคนพิการได้รับสมุดประจำตัวคนพิการแล้วถึงจะมีสิทธิได้รับบริการตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 เป็นคนพิการที่ได้รับบัตรคนพิการ

การทำงานและการฝึกงานของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม 2556 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 33 ได้กำหนดให้กรมการจัดหางาน ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการจ้างงานคนพิการได้ให้บริการจัดหางานแก่คนพิการที่ประสงค์จะหางานทำ และให้บริการแก่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐที่ต้องการหาคน

พิการเข้าทำงานโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ สามารถเข้ารับการศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการ ให้บริการจัดฝึกอบรมวิชาชีพแก่คนพิการในสาขาต่างๆ หลักสูตรระยะสั้น และระยะยาว ประมาณ 6 เดือน ถึง 1 ปี เพื่อให้คนพิการได้มีการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและพัฒนาทักษะด้านอาชีพ โดยคนพิการในจังหวัดศรีสะเกษ หากมีความประสงค์ต้องการไปฝึกวิชาชีพที่ไกลที่สุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการจังหวัดอุบลราชธานี และศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการจังหวัดขอนแก่น หรือกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติ และสำนักงานประกันสังคม โดยศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ซึ่งคนพิการสามารถไปฝึกงานยังศูนย์ต่างๆ ได้ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลห่ม ได้ส่งเสริมการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพให้คนพิการ โดยมีการตั้งงบประมาณไว้ปีละ 40,000 บาท โดยใช้วัสดุจากท้องถิ่น เช่น ไม้กวาดทางมะพร้าว และได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษมาฝึกอบรมอาชีพด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลห่มจะสอบถามความพอใจแบบตอบรับของคนพิการในการจะเข้ารับการศึกษาอบรมอาชีพ เช่น จักสาน เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ อาจมีการแบ่งคนพิการในการฝึกอบรมอาชีพ บางส่วนอาจเป็นอุปกรณ์ที่คนพิการไม่ต้องเคลื่อนไหวมากจะได้ฝึกงานประเภทจักสาน ส่วนคนพิการอีกส่วนที่เคลื่อนไหวได้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มาช่วยการจัดการฝึกอบรมโครงการเพื่อเป็นการเสริมอาชีพ เช่นการทำมะม่วงหาวมะนาวโห่เป็นการแช่ส้มหรือทำน้ำพริกก็จะช่วยเสริมอาชีพให้คนพิการได้มีรายได้

ดังนั้น โดยสรุป พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม 2556 ได้คุ้มครองคนพิการในตำบลห่มจะต้องมีลักษณะความพิการ คือต้องเป็นคนพิการที่มีความพิการเชิงประจักษ์ หรือต้องเป็นคนพิการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ประกาศกำหนดประเภทความพิการที่มีลักษณะ 7 ประเภท เพื่อให้ได้รับบัตรคนพิการทำให้สามารถมีสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ แต่หากคนที่มีความพิการแต่ไม่มีลักษณะความพิการเชิงประจักษ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก็อาจไม่ได้เป็นผู้พิการที่จะได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่นตาบอดข้างเดียว ที่ยังมองเห็นได้จากตาอีกข้างหนึ่งก็ยังไม่สามารถพิจารณาได้ว่าเป็นผู้พิการตามกฎหมาย ทำให้บุคคลนี้ไม่สามารถได้รับสิทธิคนพิการตามกฎหมายได้ นอกจากนี้ คนพิการสามารถได้รับการฝึกงานจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลห่ม ให้ได้รับการฝึกงานประเภทจักสาน เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เพื่อให้สามารถไปประกอบการสามารถหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

ข้อสอง ศึกษาสิทธิทางอาชีพของคนพิการได้รับตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

การทำให้คนพิการอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับคนปกติธรรมดาในการมีอาชีพหาเงินเลี้ยงตนเองได้ โดยการทำงานของคนพิการในจังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ มีความประสงค์ให้ 1. คนพิการประกอบอาชีพได้เองอยู่กับบ้าน เนื่องจากคนพิการมีข้อจำกัด 2. ตามกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 33 มาตรา 34 และ

มาตรา 35 กล่าวถึงเรื่องการรับคนพิการเข้าทำงานในสถานประกอบการและกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม 2556 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 33 นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2554 ได้กำหนดอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐไว้ โดยนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน 1 คน หรือในอัตราส่วน 100 : 1 คน และเศษของ 100 คน ถ้าเกิน 50 คนรับคนพิการเพิ่มอีก 1 คน ในกรณีนายจ้างหรือสถานประกอบการใดมีหน่วยงานหรือสำนักงานสาขาในจังหวัดเดียวกัน ให้นำรวมลูกจ้างทุกแห่งในจังหวัดนั้นเข้าด้วยกัน

หากนายจ้างหรือสถานประกอบการที่ไม่รับลูกจ้างคนพิการเข้าทำงานมีทางเลือก 2 ทาง ดังนี้ ทางเลือกแรก คือ การส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามมาตรา 34 ทางเลือกที่สอง คือ นายจ้างหรือสถานประกอบการแจ้งความจำนงต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อจัดให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการจัดจ้างเหมาะสมช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใด แก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการแทนก็ได้ ตามมาตรา 35

ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนให้คนพิการและผู้ดูแลคนพิการได้ใช้สิทธิตามมาตรา 35 เป็นไปด้วยความสะดวกและถูกต้องเรียบร้อย กรมการจัดหางานได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 2556 ดังนี้ การที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานและไม่ประสงค์ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ อาจต้องให้สัมปทานจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาะสมช่วงงานหรือจ้างเหมาะสมบริการโดยวิธีพิเศษ หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ กล่าวคือ หน่วยงานของรัฐหรือสถานประกอบการต้องแจ้งกระทรวงแรงงาน ในการให้สัมปทานหรือการบริการคนพิการ อาจมีการสร้างห้องน้ำทางเดินลาด รววจับ สำหรับคนพิการในปีนั้นๆ

ในจังหวัดศรีสะเกษมีสถานประกอบการจำนวน 17 แห่งที่จ้างคนพิการเข้ามาทำงาน โดยดูจากประกันสังคมที่พนักงานต้องเข้าประกันสังคม สิทธิในการจ้างคนพิการเป็นสิทธิของสถานประกอบการนั้นๆ ที่จะพิจารณาจ้างคนพิการ บางสถานประกอบการอาจจ้างเป็นพนักงานรับโทรศัพท์ ช่างเครื่อง คนสวน โดยต้องจ่ายตามค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทต่อวัน เมื่อคนพิการไปทำงานในสถานประกอบการก็จะเข้าสู่ระบบตามกฎหมายแรงงาน เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการทั่วไป นายจ้างสามารถไล่ออกได้ ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ หรือพระราชบัญญัติเงินทดแทน แต่ในกรณีคนพิการในสถานประกอบการเมื่อให้คนพิการออกจากงานแล้วจะต้องหาคนพิการคนใหม่ หากยังต้องการจะลดภาษี หรือการนำเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ส่วนคนพิการในตำบลทุ่มไม่มีการจ้างทำงานในภาครัฐและสถานประกอบการ ภาคเอกชน ส่วนมากคนพิการในตำบลทุ่มจะอยู่บ้านหรือประกอบกิจการเอง เนื่องจากหากเป็นคนพิการตั้งแต่กำเนิดหรือตั้งแต่เด็กก็จะไม่ได้รับการศึกษา ส่วนคนที่มาพิการตอนโตถึงแม้บางคนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีก็ไม่มีกำลังใจที่จะไปทำงานยังองค์กรต่างๆ รู้สึกว่าถ้าไปทำงานก็อาจเป็นภาระของเพื่อนร่วมงาน คนพิการในตำบลทุ่มจึงประกอบการเอง โดยคนพิการในตำบลทุ่มจะมากู้ยืมเงินที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่มจะเป็นผู้ประสานงานให้กับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่มจะมีแบบเอกสารที่ทำไว้ให้ เพื่อนำผู้ค้าประกันมาด้วย สามารถกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพหรือขยายกิจการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการรายละไม่เกิน 60,000 บาท โดยนำเงินไปลงทุนในการเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ ทำเกษตรกรรม ทำงานจักสาน ไร่ขายให้ประชาชนทั่วไป กรณีต้องการกู้ยืมเงินเกินกว่าวงเงินที่กำหนด จะพิจารณาเป็นรายๆ ไป โดยไม่เกิน 120,000 บาท ผ่อนชำระภายในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี โดยไม่คิดดอกเบี้ย

ส่วนการฝึกงานของคนพิการสามารถเข้ารับการฝึกอาชีพจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการ ให้บริการจัดฝึกอบรมวิชาชีพแก่คนพิการในสาขาต่างๆ หลักสูตรระยะสั้น และระยะยาว ประมาณ 6 เดือน ถึง 1 ปี เพื่อให้คนพิการได้มีการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและพัฒนาทักษะด้านอาชีพ โดยคนพิการในจังหวัดศรีสะเกษ หากมีความประสงค์ต้องการไปฝึกวิชาชีพที่ไกลที่สุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการจังหวัดอุบลราชธานี และศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการจังหวัดขอนแก่น หรือกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติ และสำนักงานประกันสังคม โดยศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ซึ่งคนพิการสามารถไปฝึกงานยังศูนย์ต่างๆ ได้ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานต่อไป โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ม ได้ส่งเสริมการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพให้คนพิการ โดยมีการตั้งงบประมาณไว้ปีละ 40,000 บาท โดยใช้วัสดุจากท้องถิ่น เช่น ไม้กวาดทางมะพร้าว และได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษมาฝึกอบรมอาชีพด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่มจะสอบถามความพอใจแบบตอบรับของคนพิการในการจะเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ เช่น จักสาน เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เพื่อให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี

โดยสรุป คนพิการในตำบลทุ่ม ได้รับบัตรคนพิการ ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามกฎหมาย คนพิการในตำบลทุ่มไม่มีผู้ใดทำงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่มได้จัดฝึกอบรมอาชีพและมีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้กู้ยืมเงินมาทำอาชีพเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในงานวิจัยนี้ ประเทศไทยอาจเพิ่มมาตรการสิทธิคนพิการทางอาชีพ เพื่อเป็นการเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้แก่คนพิการได้ ดังนี้

1. ควรมีการจัดการฝึกอบรมอาชีพคนพิการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คนพิการเกิดทักษะในการประกอบอาชีพ

2. ควรให้สถานประกอบการจัดโครงการให้คนพิการสามารถมาฝึกงานในสถานประกอบการได้
3. มีการออกพบเยี่ยมเยียนคนพิการอย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อทราบปัญหาคนพิการ
4. เพิ่มเบี้ยคนพิการ ตามประเภทความพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
5. การจัดให้มี Job Coach ในสถานประกอบการ เป็นการช่วยเหลือให้คนพิการในระดับความรุนแรงสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกาญจน์ หงษ์ร่อน. (2550). **คุณลักษณะภายในของคนพิการที่เอื้อต่อการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ**. วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต (งานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ). นครปฐม :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กิติพงศ์ สุทธิ. (2543). **การดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรมการจัดหางาน กองพัฒนาระบบบริหารจัดการหางาน. **คู่มือการให้บริการตามมาตรา 33 และมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556**. กรุงเทพฯ : 2561.
- จิราวัลย์ คงถาวร. (2547). **ความเป็นไปได้ในการจ้างงานคนพิการของบริษัท มิตรซูบิชิ มอเตอร์ส (ประเทศไทย)**. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลลดา ชนะศรีรัตนกุล. (2548). **การเตรียมความพร้อมผู้พิการก่อนประกอบอาชีพ**. วิทยานิพนธ์ **พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทวี เชื้อสุวรรณทวี. (2552). **มองความพิการผ่านแนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธนาเพรส จำกัด.
- รัฐธรรมนูญ. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560.
- ประกาศ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, **ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ, ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 129 ตอนพิเศษ 119 ง ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2555.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 , **มาตรา 4 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนที่ 61 ก. (27 กันยายน 2550) : หน้า 9**
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 , **ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 130 ตอนที่ 30 ก. ลงวันที่ 29 มีนาคม 2556.**

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, **คนพิการถูกเลือกปฏิบัติ, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 130 ตอนพิเศษ 182 ง. ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2556**
รศ. พญ. (2554) อภิชนา โฉมวิเศษ, **กฎหมายเพื่อพิการไทย : รู้แล้วได้อะไร, ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์. (2544). **แนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการ. สมุทรปราการ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.**
สุรรัตน์ โลหะขจรพันธ์. (2547). **การประกอบอาชีพอิสระของคนพิการที่กู้ยืมเงินกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการนครนายก. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. **คู่มือสิทธิของคนพิการ. 2554**
อลิศรา ตะวังทัน. (2554). **ทัศนะต่อแรงจูงใจในการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**

การสร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนองสู่การท่องเที่ยวชุมชน

Establishing the Identity of Local Food Wisdom in Ranong Province toward Community-Based Tourism

กฤษฎา ฉิมพลีวัฒน์¹ และ นรา พงษ์พานิช²

Received : 22 January 2025

Revised : 23 January 2025

Accepted : 31 January 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง 2. เพื่อสร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนองสู่การท่องเที่ยวชุมชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แหล่งข้อมูลในการศึกษาประกอบด้วยแหล่งข้อมูลเอกสาร และแหล่งข้อมูลบุคคล สำหรับแหล่งข้อมูลบุคคล คือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 4 คน ที่เป็นผู้อาศัยอยู่บนเกาะคนที และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำอาหารพื้นถิ่นไม่น้อยกว่า 30 ปี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตและประเมินจากสื่อกิจกรรมประกวดการทำอาหารพื้นถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า อาหารพื้นถิ่นของปากน้ำระนอง เช่น เหยแก๊ และน้ำเคย ถือเป็นสูตรดั้งเดิมที่เป็นภูมิปัญญาที่สั่งสมมาอย่างยาวนานและมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน และยังเป็นเครื่องมือในการเล่าเรื่องราวและประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับธรรมชาติและความสะดวกสบายในการใช้ชีวิต เป็นอาหารที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในเรื่องของรสชาติและกรรมวิธีการผลิต และมีความพิเศษคือ รสชาติไม่เค็มเกินไป ซึ่งแตกต่างจากพื้นที่อื่น การจัดกิจกรรมประกวดอาหารพื้นถิ่นในครั้งนี้ได้กลายเป็นสื่อกิจกรรมที่ทำหน้าที่สร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาพื้นถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้อาหารพื้นถิ่นอย่างเมนู “ลอกยอก” กลายเป็นเมนูที่เป็นเอกลักษณ์ที่ควรแก่การอนุรักษ์และเผยแพร่ และพบว่าเป็นการทำงานร่วมกันทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชนและภาครัฐเพื่อความยั่งยืน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดระนองควรนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อสร้างเสน่ห์และความแตกต่างในตลาดการท่องเที่ยวรูปแบบ “ประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร” ที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้กระบวนการปรุงอาหารท้องถิ่น ช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับการเดินทางของนักท่องเที่ยวและสร้างความประทับใจที่ยั่งยืน

คำสำคัญ : อาหารพื้นถิ่น, อัตลักษณ์ภูมิปัญญา, การท่องเที่ยวชุมชน

¹ กฤษฎา ฉิมพลีวัฒน์ วิทยาลัยชุมชนระนอง 300 1 ถ.เพชรเกษม ตำบล บางรี อำเภอเมืองระนอง ระนอง 85000
kritisadarx2529@gmail.com

² นรา พงษ์พานิช มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 272 ถ.สุราษฎร์-นาสาร ต.ขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี สุราษฎร์ธานี 84100
nara.pho@sru.ac.th

ABSTRACT

The research titled “Developing the Identity of Local Culinary Wisdom in Ranong Province for Community-Based Tourism” aims to achieve two primary objectives: 1. to study the local culinary wisdom of Ranong Province and 2. to establish the identity of Ranong’s local culinary wisdom for community-based tourism. This study employs a qualitative research methodology. The data sources are divided into two categories: documentary sources and individual sources. The documentary sources include relevant concepts, theories, and research studies, while the individual sources consist of four key informants. The criteria for selecting key informants specify that they must reside on Khonthi Island and have at least 30 years of experience in preparing local dishes. Data were collected through in-depth interviews and supplemented by observations and assessments of local culinary competitions. The data were analyzed using content analysis and descriptive analysis.

The findings showed that the local dishes of Pak Nam Ranong, such as “Yae Kae” and “Nam Kuey,” are traditional recipes passed down through generations. These dishes reflect a deeply rooted culinary wisdom, shaped over time and intricately linked to the way of life in the community. Local cuisine in this context is more than just food—it serves as a medium to tell the stories and history of the area. For instance, the local dish Yae Kae embodies the harmonious relationship between the community and nature and the simplicity of life. It is distinctive in its unique flavor and preparation methods, characterized by a taste that is not overly salty, setting it apart from similar dishes in other regions.

The local culinary competition, organized as part of the study, effectively served as a platform to establish and communicate the identity of local culinary wisdom. This initiative led to the emergence of dishes like “Lok Oi Yok” as a signature community dish worthy of preservation, promotion, and widespread recognition. The study emphasized the collaborative efforts of the public, private, and government sectors to ensure sustainability. The research suggests that relevant agencies in Ranong Province should leverage these findings to enhance the appeal and uniqueness of the local tourism market. Modern tourists seek “unique experiences,” and showcasing local cuisine with a distinctive identity can provide a competitive edge for community-based tourism.

Key word : Local food, Indigenous Wisdom Identity, Community Tourism

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสำคัญที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลาย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่สร้างรายได้จากการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ แต่ยังช่วยกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร การคมนาคม และสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง (UNWTO, 2023) ดังนั้นภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศ โดยในปีพ.ศ. 2565 ที่ผ่านมามีการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากสถานการณ์โควิด-19 โดยมีอัตราการเติบโตของรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศกว่าร้อยละ 60.00 เมื่อเทียบกับปีพ.ศ. 2564 (WTTC, 2023) นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังสร้างโอกาสการจ้างงานให้กับชุมชนท้องถิ่นในหลากหลายสาขา เช่น ไกด์ท้องถิ่น พ่อค้าแม่ค้า และผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมบริการ อีกทั้งการท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การก่อสร้างสนามบิน ถนน และระบบขนส่งสาธารณะ เพื่อรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว การพัฒนาเหล่านี้ไม่เพียงแต่เอื้อต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในระยะยาว เช่น การเพิ่มความสะดวกสบายในการเดินทางและการเข้าถึงบริการที่จำเป็น (OECD, 2023) ส่วนในมิติของชุมชนนั้น การท่องเที่ยวเชิงชุมชนมีบทบาทสำคัญในการกระจายรายได้สู่พื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ที่ไม่ได้รับการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจเท่ากับเมืองใหญ่ การเข้ามาของนักท่องเที่ยวช่วยสร้างเม็ดเงินหมุนเวียนในชุมชน ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมรวม และอัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชน (Hall & Page, 2022) การท่องเที่ยวจึงมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจในหลายมิติ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน

อัตลักษณ์ท้องถิ่น (Local Identity) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชนในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติ โดยอัตลักษณ์เหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เนื่องจากนักท่องเที่ยวมักมองหาประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับความพิเศษและความแท้จริงของพื้นที่นั้น ๆ (Richards, 2011) กล่าวได้ว่าในบริบทของการท่องเที่ยว อัตลักษณ์ท้องถิ่นถือเป็นจุดขายสำคัญที่ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงชุมชน นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสถึงความแปลกใหม่ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชน อาทิ การลิ้มลองอาหารพื้นถิ่น การเรียนรู้หัตถกรรม หรือการเข้าร่วมเทศกาลและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ (Gotham, 2007)

ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวสามารถอธิบายได้ในสองมิติหลัก ได้แก่

1. การส่งเสริมอัตลักษณ์ผ่านการท่องเที่ยว: การท่องเที่ยวสามารถช่วยรักษาและเผยแพร่ อัตลักษณ์ท้องถิ่น โดยเมื่อชุมชนตระหนักถึงคุณค่าในสิ่งที่มีอยู่ เช่น ประเพณีท้องถิ่นหรือศิลปวัฒนธรรม พวกเขาจะปรับตัวเพื่ออนุรักษ์และแสดงออกในลักษณะที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว (Smith, 2009)
2. การพัฒนาการท่องเที่ยวด้วย

อัตลักษณ์ท้องถิ่น: อัตลักษณ์ท้องถิ่นช่วยสร้างความแตกต่างและเพิ่มความน่าสนใจให้กับแหล่งท่องเที่ยว โดยการสร้างจุดเด่นเฉพาะตัวทำให้พื้นที่หนึ่งสามารถแข่งขันกับพื้นที่อื่น ๆ ได้ดีในตลาดการท่องเที่ยว (Richards & Wilson, 2006) แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการอัตลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการอนุรักษ์วัฒนธรรม การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดอาจทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการสูญเสียความแท้จริงของอัตลักษณ์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนในระยะยาว (Cohen, 1988) ทั้งนี้ อัตลักษณ์ท้องถิ่นยังมีความสัมพันธ์เชิงบูรณาการกับการท่องเที่ยว โดยทำหน้าที่เป็นทั้งเครื่องมือในการดึงดูดนักท่องเที่ยวและกลไกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน เมื่อมีการจัดการอย่างเหมาะสม อัตลักษณ์ท้องถิ่นสามารถช่วยสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนและส่งเสริมความสำเร็จของการท่องเที่ยวในพื้นที่ และการสร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เนื่องจากอาหารพื้นถิ่นไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ แต่ยังสะท้อนถึงวัฒนธรรม ประเพณี และเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของพื้นที่นั้น ๆ (Richards, 2012)

ทั้งนี้ ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังขับเคลื่อนนโยบายซอฟต์พาวเวอร์ “Soft Power” ที่เป็นนโยบายเรือธง (Flagship) ของรัฐบาลเพื่อสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์ของประเทศ และเพื่อยกระดับและพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ของคนไทยให้สร้างมูลค่าและสร้างรายได้ โดยนโยบายนี้มีเป้าหมาย 2 ประการ คือ 1. การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อให้ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) และ 2. การทำให้ประชาชนหลุดพ้นจากความยากจน ภายใต้ยุทธศาสตร์ Soft Power ใน 3 ด้านหลัก คือ 1. ต้นน้ำ การพัฒนาทักษะสร้างสรรค์ของคนไทย โดยการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ภายใต้ นโยบาย 1 ครอบครัว 1 ซอฟต์พาวเวอร์ (One family One Soft power หรือ OFOS) 2. กลางน้ำ การพัฒนาอุตสาหกรรม เป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพในการแข่งขัน แบ่งเป็น 11 อุตสาหกรรมเป้าหมาย และ 3. ปลายน้ำ การสร้างตลาดต่างประเทศ เป็นการพัฒนาตลาด การสร้างเครือข่ายตลาดในต่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถนำสินค้าและบริการออกสู่ตลาดโลก (รุกรานธ์ สุคนธ์ทรัพย์, 2561)

จังหวัดระนองถึงแม้จะเป็นเมืองรอง แต่เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอย่างมาก ด้วยความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมพื้นถิ่น โดยเฉพาะอาหารพื้นถิ่นที่ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทย จีน และพม่า ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างไรก็ตาม อัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นของจังหวัดระนองยังไม่ได้รับการอนุรักษ์ และการพัฒนาเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาเหล่านั้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อนำไปใช้ในเชิงการตลาดการท่องเที่ยวชุมชน ปัญหาดังกล่าวอาจทำให้ทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นถิ่นถูกละเลยหรือสูญหาย นอกจากนี้การขาดการบูรณาการองค์ความรู้ด้านอาหารพื้นถิ่นในการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว ยังทำให้จังหวัดระนองเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (Smith, 2009) อีกทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงอาหารกำลังได้รับความนิยมมากขึ้นในระดับโลก โดยนักท่องเที่ยวมักมองหาประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ (Hjalager, 2010) การสร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นของจังหวัดระนองสามารถช่วยตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แสวงหาความแตกต่างและความแท้จริง อีกทั้งยังช่วยส่งเสริม

การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน (UNWTO, 2017)

จากความสำคัญของการกระตุ้นการท่องเที่ยวและความสำคัญของจังหวัดระนอง และจากปัญหามิปัญหาอาหารพื้นถิ่นของจังหวัดระนองยังไม่ได้รับการอนุรักษ์ และการพัฒนาเพื่อสืบทอด อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังนั้น การวิจัยเรื่องนี้จึงมีความสำคัญในการพัฒนากระบวนการสร้าง อัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนสามารถนำภูมิปัญญาดังกล่าวมาสร้างมูลค่าเพิ่มและส่งเสริมเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง
- 1.2 เพื่อสร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนองสู่การท่องเที่ยวชุมชน

ขอบเขตการวิจัย หรือขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดระนองและอาศัยมาไม่น้อยกว่า 30 ปี

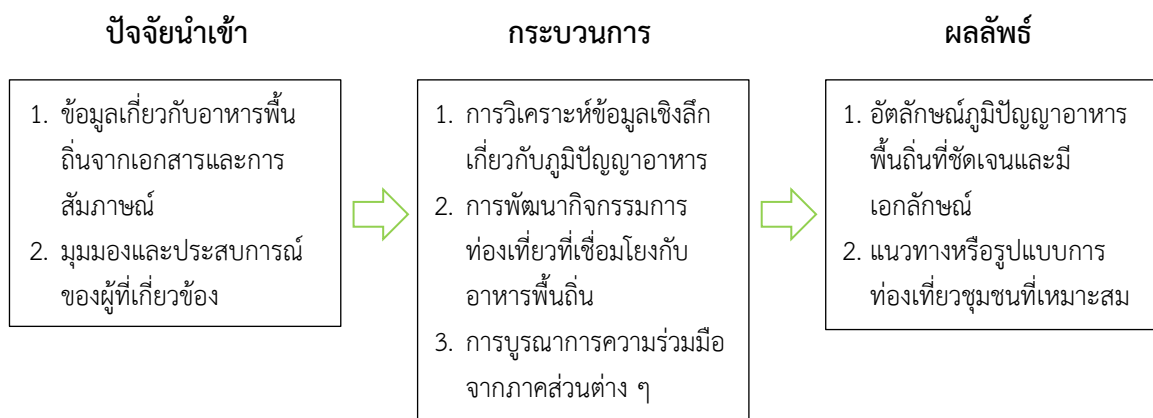
ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้ 1. ศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง และ 2. ศึกษาอัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนองสู่การท่องเที่ยวชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่เกาะคนตี จังหวัดระนอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นกับการท่องเที่ยวชุมชน โดยชี้ให้เห็นว่าการสร้างอัตลักษณ์ของอาหารพื้นถิ่นสามารถส่งเสริมความโดดเด่นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน อีกทั้งยังมีการบูรณาการองค์ความรู้และการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย หรือวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แหล่งข้อมูลในการศึกษาประกอบด้วย แหล่งข้อมูลเอกสาร และแหล่งข้อมูลบุคคล โดยในส่วนของแหล่งข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยประเมินคุณค่าเอกสารต่าง ๆ ด้วยวิธีการวิพากษ์ภายใน” (Internal criticism) เพื่อตรวจสอบว่าเนื้อหาภายในว่ามี ความครอบคลุมและสอดคล้องกับชื่อเรื่องที่ศึกษา (Kerlinger. 1968) จากนั้นจึงวิเคราะห์เอกสารอีกครั้งตาม หลักเกณฑ์ของ Scott (1990; 2006) ประกอบด้วย 1) หลักความถูกต้อง คือ เป็นเอกสารที่มาจากแหล่งเชื่อถือ ได้ มีความต้องถูกต้อง สมบูรณ์ สอดคล้องกับบริบทของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ตีพิมพ์ 2) หลัก ความน่าเชื่อถือ คือ เป็นเอกสารที่ปราศจากข้อผิดพลาดและการบิดเบือนข้อมูล 3) มีหลักความเป็นตัวแทน คือ เป็นเอกสารที่สามารถแสดงรายละเอียดแทนเอกสารประเภทเดียวกันได้ รายละเอียดสามารถเป็นตัวแทนกลุ่ม ประชากรตัวอย่างได้ และ 4) หลักความหมายชัดเจน คือ เป็นเอกสารที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนัยสำคัญของการศึกษา

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลบุคคล คือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ผู้วิจัยกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก 17 คน ตามแนวคิดของ Saaty (1970) ซึ่งได้ทำการทดลองเพื่อหาขนาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เหมาะสมในการวิจัย เชิงคุณภาพโดยได้นำเสนอขนาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เหมาะสมควรมีขนาดที่ 17 คน ซึ่งสอดคล้องและ ใกล้เคียงกับขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Delbecq, et al. (1975) ที่พบว่า ขนาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เหมาะสม ที่สุดคือ 7-21 ตัวอย่าง และใกล้เคียงกับ Näyhä (2014) ได้นำเสนอขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 9-23 ตัวอย่าง จากนั้นใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติให้เป็นผู้ที่อาศัยอยู่บนเกาะคนตี (ปากน้ำ) และเป็นผู้ ที่มีประสบการณ์ในการทำอาหารพื้นถิ่นไม่น้อยกว่า 30 ปี จากการสัมภาษณ์พบว่าข้อมูลเริ่มอิ่มตัว (Saturate) ตั้งแต่คนที่ 2 ขึ้นไป เมื่อถึงคนที่ 4 ผู้วิจัยจึงยุติการสัมภาษณ์ ดังนั้นการวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 คน

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตผ่านกิจกรรมกิจกรรม นิทรรศการประวัติความเป็นมาและข้อมูลอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรม ประกวดอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง ซึ่งจัดโดยวิทยาลัยชุมชนระนอง

1.3 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและแบบสังเกต

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยการจัดหมวดหมู่ข้อมูล และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง โดยการลงพื้นที่เกาะคนตี (ปากน้ำ) ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านเกาะคนตี (ปากน้ำ) มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น มีทุนวัฒนธรรมที่หลากหลาย สามารถนำมาเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว สร้างแรงจูงใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนซึ่งต้นทุนที่สำคัญประการหนึ่งคือเอกลักษณ์ในเรื่องของอาหาร ที่สามารถนำมาพัฒนาในรูปแบบการท่องเที่ยววัฒนธรรม ปลูกกระแสการท่องเที่ยวในรูปแบบเชิงวัฒนธรรม ที่สะท้อนบรรยากาศและกลิ่นอายของวิถีชีวิตผู้ตนในชุมชนท้องถิ่นผ่านอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่น ทั้งนี้การดำเนินการต้องอาศัยการทำงานร่วมกันทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชนและภาครัฐ เพื่อความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง โดยสาระสำคัญจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 คน ดังนี้

สาระสำคัญจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 ดังนี้

(1) อาหารพื้นถิ่นสูตรดั้งเดิม เช่น “เหยแก่” และน้ำเคยเป็นอาหารสูตรโบราณที่สืบทอดมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย และยังคงมีการทำในปัจจุบัน โดยเฉพาะเหยแก่จากปากน้ำที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวไม่เค็มเหมือนที่อื่น เนื่องจากในขณะที่ปรุงได้มีการลดปริมาณเกลือที่ใช้ลง

“...เป็นสูตรโบราณตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย...เหยแก่ของปากน้ำจะไม่เค็ม แต่ของที่อื่นเค็ม...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1)

(2) ลักษณะเฉพาะของวัตถุดิบและวิธีการผลิต คือ วัตถุดิบที่นำมาใช้ คือ กุ้ง ได้มาจากการซื้อมาแล้วนำมาล้างและปรุงให้สะอาด โดยไม่มีการใส่สี แต่สีของเหยแก่จะขึ้นอยู่กับลักษณะของกุ้ง โดยที่กุ้งแดงจะทำให้มีสีแดงและกุ้งดำจะทำให้มีสีดำส่วนขั้นตอนการทำต้องใช้กระบวนการที่พิถีพิถัน เช่น คลุกเกลือและกรองน้ำเพื่อนำไปใช้ทำเคยเค็ม

“...เค้ามายาวแล้วเราก็นำมาล้างให้เกลี้ยง...ไม่ใส่สี...ถ้ากุ้งแดงก็จะแดง ถ้ากุ้งดำก็จะดำ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1)

(3) ความหลากหลายในการนำไปใช้ คือ เหยแก่สามารถนำมาดัดแปลงเป็นเมนูอาหารได้หลากหลาย เช่น ทอดไข่ ยำ นึ่ง หรือใส่ในไข่ตุ๋น และน้ำเคยจะมีรสชาติคล้ายกับน้ำบูดูที่ใช้ในอาหารพื้นถิ่นภาคใต้

“...เหยแก่นี้สามารถนำมาดัดแปลงหรือว่าประยุกต์เป็นเมนูอื่นได้ ทอดไข่ ยำก็ได้ นึ่งก็ได้ ไข่ตุ๋นใส่เหยแก่ก็ได้”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1)

(4) การเป็นต้นตำรับและเอกลักษณ์ในท้องถิ่น คือ เหยแก่ที่ปากน้ำมีชื่อเสียงเรื่องความอร่อยและรสชาติที่ไม่เค็มเกินไป ถือเป็นต้นตำรับของพื้นที่นี้ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ที่อยู่ในชุมชนนี้ตั้งแต่เกิดจึงมีบทบาทสำคัญในการสืบสานภูมิปัญญานี้

(5) ข้อจำกัดและความพิเศษของการผลิต คือ การผลิตต้องอาศัยวัตถุดิบจำนวนมากและต้องซื้อเพราะหาเองไม่ไหว เหยแก่ที่นำมาผลิตมีจำนวนจำกัด และในช่วงเข้าพรรษาจึงจะมีการผลิตอีกครั้ง

ในภาพรวมรวม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยังคงถูกรักษาไว้ในชุมชน และมีเอกลักษณ์ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของจังหวัดระนองอย่างลึกซึ้ง

สาระสำคัญจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 ดังนี้

(1) สูตรอาหารพื้นถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ คือ “เหยแก่” เป็นอาหารพื้นถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของปากน้ำระนอง โดยมีรสชาติไม่เค็มมาก ต่างจากเหยแก่ในพื้นที่อื่นที่มักเค็มกว่า โดยเหยแก่ใช้วัตถุดิบจากกุ้งสด ซึ่งสีของกุ้งจะกำหนด สีของเหยแก่ (กุ้งแดงให้สีแดง กุ้งดำให้สีดำ) อีกทั้งสูตรการทำเหยแก่เป็นสูตรดั้งเดิมที่สืบทอดมาตั้งแต่รุ่นปู่ตายาย

“...ถ้าเป็นดั้งเดิมจริง ๆ เลยกี้ เหยแก่ ของที่ระนองจะไม่เค็ม เพราะลดเกลือลง เราทำกันมาตั้งแต่รุ่นปู่ตายายแล้วละ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2)

(2) กระบวนการผลิต คือ การนำวัตถุดิบหลัก เช่น กุ้ง ซึ่งจะถูกซื้อมาจากผู้จำหน่าย แล้วนำมาล้างทำความสะอาด คลุกเกลือ และรดน้ำเพื่อรอน้ำ ก่อนนำไปทำเป็นเหยแก่หรือน้ำเคย ซึ่งน้ำเคยที่ได้มีลักษณะคล้ายน้ำบูดูและสามารถนำไปปรุงอาหารได้หลากหลาย

“...กุ้งจะถูกซื้อมา ไม่ได้ไปหาเอง เราเอามาล้างทำความสะอาดแล้วก็คลุกเกลือก่อนเอาไปทำน้ำเคย แล้วมันเอาไปปรุงอาหารได้หลายเมนูเลย...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2)

(3) การดัดแปลงเมนู คือ สามารถนำเหยแก่ไปประยุกต์ใช้ในเมนูอื่น เช่น ทอดไข่ ยำ นึ่ง หรือตุ๋น

(4) ความเป็นต้นตำรับและความนิยม คือ ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ผลิตเหยแก่แบบต้นตำรับของปากน้ำระนองที่ยังคงรักษาสูตรดั้งเดิมและรสชาติไว้ได้ และถึงแม้ที่อื่นจะมีการทำเหยแก่เช่นกัน แต่สูตรของปากน้ำระนองมีความโดดเด่นในเรื่องรสชาติที่ไม่เค็ม

“...เหยแก่สูตรของระนองเราจะแตกต่างจากที่อื่น คือไม่เค็มจนเกินไป...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2)

(5) ข้อจำกัดและการสืบทอด คือ การผลิตเหยแก่ต้องใช้วัตถุดิบจำนวนมาก ซึ่งผู้ผลิตในพื้นที่มักซื้อวัตถุดิบจากผู้จำหน่ายมากกว่าหาเอง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการทำเหยแก่แบบดั้งเดิมเริ่มลดลงเนื่องจากข้อจำกัดด้านแรงงานและความยากของกระบวนการผลิต

“...ปัจจุบันไม่ค่อยมีคนทำแล้ว เพราะการต้องซื้อวัตถุดิบมากกว่าการหาเอง มันก็เลยมีปัญหาเรื่องเงินลงทุน แล้วก็ความยุ่งยากของกระบวนการผลิต คนรุ่นใหม่ ๆ ก็เลยไม่ค่อยอยากทำ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2)

(6) ความสำคัญของผู้ผลิตในชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคนในพื้นที่ตั้งแต่กำเนิด และถือเป็นบุคคลสำคัญในการอนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นนี้

“...ป่าเป็นคนพื้นที่ เกิดที่นี่ อยู่มานาน อยากอนุรักษ์พวกอาหารพื้นถิ่นเหล่านี้ไว้ แล้วก็ยินดีสอนคนที่อยากทำเป็น เพราะมันจะได้ไม่สูญหายไป...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2)

บทสัมภาษณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของอาหารพื้นถิ่นในฐานะมรดกวัฒนธรรม ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และเผยแพร่ให้คนรุ่นใหม่ได้รู้จัก

สาระสำคัญจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 ดังนี้

(1) อาหารพื้นถิ่นที่สำคัญ คือ ข้าวผัดซอสแดง ซึ่งข้าวผัดซอสแดงเป็นอาหารพื้นถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของปากน้ำระนอง มีการใช้ซอสแดงสำเร็จรูปเป็นส่วนประกอบหลัก สามารถปรับเปลี่ยนวัตถุดิบ เช่น หมูหรือกุ้ง ได้ตามความต้องการ เหยแก่ (เคยเค็ม) เป็นกุ้งเคยที่นำไปหมักเพื่อทำกะปิ ใช้ในอาหารพื้นถิ่นและมีชื่อเรียกเฉพาะในภาษาท้องถิ่น หอยรอก นิยมใช้ในการทำเมนูผัดหรือตองน้ำเค็ม และยังคงมีชาวพม่าในพื้นที่ไปหาวัตถุดิบชนิดนี้ ชุนเปี้ยะ เป็นอาหารพื้นถิ่นที่ยังคงมีการทำอยู่ แต่ผู้ผลิตได้ย้ายขึ้นไปอยู่บนฝั่ง และส่งขายไปขายเป็นขนมหวานที่ผู้ให้สัมภาษณ์ทำเองทุกวัน โดยใช้สีจากธรรมชาติและไม่ใส่สีสังเคราะห์

“... มีหลายอย่างคะ ข้าวผัดซอสแดง แล้วก็ชุนเปี้ยะก็ยังมีคนทำอยู่ แล้วก็เหยแก่ อ้อแล้วก็สังขยาใบเตยซึ่งของที่นี่ไม่ใส่นะ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3)

(2) เมนูพื้นถิ่นที่หายไปหรือทำไม่ต่อเนื่อง คือ กะลोजี้ เป็นเมนูอาหาร/ขนมพื้นถิ่นที่ในปัจจุบันไม่มีการผลิตในพื้นที่ แต่ยังมีผู้ที่สามารถสอนวิธีทำได้ ส่วนผัดหมี่สีชมพูเคยเป็นเมนูที่พบเห็นได้ทั่วไปในอดีต แต่หายไปเนื่องจากไม่มีคนสืบทอดวิธีการทำ

“...อย่างกะลोजี้ปัจจุบันไม่มีการทำ แต่ยังมีคนสอนวิธีทำอยู่ แต่ผัดหมี่สีชมพูปัจจุบันหายไปโดยไม่มีคนสอนทำเลยนะ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3)

(3) เอกลักษณ์และความสำคัญของอาหารพื้นถิ่น คือ อาหารพื้นถิ่นเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชาวปากน้ำระนอง โดยเฉพาะเมนูอย่างข้าวผัดซอสแดงและเหยแก่ที่เป็นอาหารที่ใครมาเยือนก็ต้องลอง และการผลิตอาหารบางชนิดยังคงใช้กระบวนการดั้งเดิม เช่น การไม่ใส่สีในสังขยาใบเตย

“...ข้าวผัดซอสแดงกับเหยแก่ถือเป็นเมนูที่ใครมาเยือนก็ต้องลองเลยละ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3)

(4) ปัญหาในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่น คือ เมนูบางชนิด เช่น กะล่อจี้และผัดหมี่สี่ชมพู กำลังสูญหายเพราะไม่มีการสืบทอดและขาดคนทำ และวัตถุดิบบางอย่าง เช่น หอยรอก ยังคงต้องพึ่งแรงงานต่างชาติในการหา

“...อย่างที่ยกในตอนแรกนั้นล่ะ บางเมนูก็หายไป เพราะไม่มีคนทำต่อ แล้วก็ไม่มีคนสอน รวมทั้งวัตถุดิบก็หายาก...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3)

(5) การเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตในชุมชน คือ อาหารพื้นถิ่นเหล่านี้ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของพื้นที่ แต่ยังเป็นแหล่งรายได้และความภาคภูมิใจของคนในชุมชน เช่น สังขยาใบเตย ที่ผู้สัมภาษณ์ขายทุกวัน

ภาพรวมบทสัมภาษณ์นี้สะท้อนถึงความหลากหลายและคุณค่าของอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง รวมถึงความพยายามในการอนุรักษ์และฟื้นฟูเมนูที่กำลังจะสูญหาย

สาระสำคัญจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 ดังนี้

(1) เมนูอาหารพื้นถิ่น คือ อาหารพื้นถิ่นปากน้ำระนองมีหลากหลาย เช่น ยำใหญ่, ยำปลาเค็ม, ยำพม่า, โรบะ, ข้าวผัดซอสแดง, ซุนเปี้ยะ, กะล่อจี้, เหยกะ, ผัดหมี่สี่ชมพู, และ หอยรอก และเมนูอาหารหลายรายการแสดงถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่ เช่น ข้าวผัดซอสแดง ซึ่งถือเป็นอาหารที่โดดเด่นของปากน้ำระนอง และเมนูดั้งเดิมอย่าง โรบะ ที่ใช้หัวหมูและน้ำจิ้มสูตรโบราณ

“...มีหลายอย่างนะเมนูพื้นถิ่น แต่ที่เป็นเอกลักษณ์จริง ๆ ก็ต้องข้าวผัดซอสแดง แล้วก็โรบะหรือหัวหมูน้ำจิ้มสูตรโบราณ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4)

(2) ขนมพื้นถิ่น คือ ขนมหวานพื้นถิ่นที่ยังคงเป็นเอกลักษณ์ของปากน้ำระนอง ได้แก่ ขนมอาโป้ง, ขนมชั้น, วุ้นใบเตย, สังขยาใบเตยไม่ใสสี, บุงัด, และ บีโอบัก โดยที่ขนมเหล่านี้บางส่วนยังคงมีการทำในปัจจุบัน แต่บางอย่างเริ่มลดความนิยมลงเพราะไม่มีผู้สืบทอด

“...ขนมพื้นถิ่นเรามีหลายอย่างนะ แต่ที่โดดเด่นก็สังขยาใบเตย ของเราทำเป็นสืบทอดมาแต่ไหนแต่ไร แต่ก็มีขนมหลายอย่างที่เริ่มหายไป...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4)

(3) วัตถุดิบและการเตรียม คือ วัตถุดิบที่ใช้ในการทำอาหารพื้นถิ่น เช่น ผักสด กะหล่ำปลีลวก ไข่ต้ม บูดัม กุ้งต้ม น้ำกะทิ และน้ำยำ มักเน้นวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น และอาหารหลายเมนูสามารถปรับเปลี่ยนส่วนผสมได้ตามความสะดวก เช่น ข้าวผัดซอสแดง สามารถใส่หมูหรือกุ้งแทนกันได้

“...เมนูหลายอย่างสามารถปรับเปลี่ยนส่วนผสมได้ค่ะ แต่ที่สำคัญจะเน้นวัตถุดิบที่หาได้ในพื้นที่...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4)

(4) ปัญหาการสืบทอด คือ บางเมนูอาหารพื้นถิ่น เช่น กะล่อจี่ หรือขนมโบราณบางอย่าง เริ่มหายไปเนื่องจากขาดผู้ทำหรือผู้สืบทอด

(5) ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ อาหารพื้นถิ่นสะท้อนวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชุมชนปากน้ำระนอง ช่วยสร้างความภาคภูมิใจในรากเหง้าและกระตุ้นการอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป

ในภาพรวม ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ชี้ให้เห็นถึงความหลากหลายและคุณค่าในอาหารพื้นถิ่นระนอง ทั้งในแง่รสชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ควรได้รับการสืบทอดและอนุรักษ์ต่อไป

กล่าวโดยสรุปอาหารพื้นถิ่นของปากน้ำระนอง เช่น เหยแก่ และ น้ำเคย ถือเป็นสูตรดั้งเดิม ที่ได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย มีเอกลักษณ์เฉพาะในเรื่องของรสชาติและกรรมวิธีการผลิต โดยเฉพาะเหยแก่จากปากน้ำมีความพิเศษคือ รสชาติไม่เค็มเกินไป ซึ่งแตกต่างจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้เป็นเพราะมีการลดปริมาณเกลือในการปรุง โดยลักษณะเฉพาะของวัตถุดิบและวิธีการผลิต เป็นปัจจัยสำคัญ กุ้งที่ใช้เป็นวัตถุดิบหลักจะถูกคัดเลือกอย่างพิถีพิถัน ทั้งล้างทำความสะอาดและไม่ใส่สีเพิ่มเติม สีของเหยแก่ขึ้นอยู่กับลักษณะของกุ้ง เช่น กุ้งแดงให้สีแดง ส่วนกุ้งดำให้สีดำ กระบวนการผลิต เช่น การคลุกเกลือและกรองน้ำเพื่อนำไปทำเคยเค็มก็ต้องการความละเอียดอ่อน

นอกจากนี้ ความหลากหลายของการนำไปใช้ ทำให้เหยแก่เป็นส่วนประกอบในอาหารได้หลากหลาย เช่น ทอดไข่ ยำ หรือใส่ในไข่ตุ๋น ขณะที่น้ำเคยมีลักษณะคล้ายกับน้ำบูดูและมักใช้ในอาหารพื้นถิ่นภาคใต้ ซึ่งการเป็นต้นตำรับและเอกลักษณ์ในท้องถิ่น เหยแก่จากปากน้ำระนองถือเป็นต้นตำรับที่มีชื่อเสียงด้านรสชาติ ในขณะที่เมนูลอกออยอก เป็นเมนูที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่ควรแก่การอนุรักษ์ เผยแพร่ สืบทอด ให้รู้จักการอย่างแพร่หลาย โดยผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นชาวชุมชนตั้งแต่กำเนิด ได้มีบทบาทสำคัญในการรักษาและถ่ายทอดภูมิปัญญานี้ แต่ในขณะเดียวกัน ข้อจำกัดในการผลิต ก็เป็นความท้าทายสำคัญ เนื่องจากวัตถุดิบต้องเข้ามาในปริมาณมากและมีการผลิตเพียงบางช่วง เช่น ช่วงเข้าพรรษา

ในภาพรวม ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดสะท้อนถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นในฐานะมรดกวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตชาวระนอง อีกทั้งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญานี้เพื่อให้ยังคงอยู่ในชุมชนต่อไป โดยจากข้อสรุปดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ด้วยตัวแบบ CIPP Model ได้ดังนี้

(1) Context (บริบท) คือ การประเมินบริบทมุ่งเน้นถึงเหตุผล ความจำเป็น และเป้าหมายของการอนุรักษ์อาหารพื้นถิ่น :

- บริบททางวัฒนธรรม : อาหารพื้นถิ่น เช่น เหยแก่, ข้าวผัดซอสแดง และกะล่อจี่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ของชุมชนปากน้ำระนอง
- “เหยแก่ของปากน้ำไม่เค็ม แต่ของที่อื่นเค็ม” แสดงถึงความพิเศษของรสชาติที่มีลักษณะเฉพาะตัว

- ความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจ : อาหารพื้นถิ่นบางชนิด เช่น สับขยาใบเตย เป็นแหล่งรายได้ให้กับคนในชุมชน
- “ป่าเป็นคนพื้นที่...อยากอนุรักษ์อาหารพื้นถิ่นเหล่านี้ไว้ เพราะมันจะได้ไม่สูญหายไป”
- ปัญหาและความจำเป็นในการอนุรักษ์ : เมนูบางชนิด เช่น กะลोजี้ และ ผัดหมีส้มพู กำลังสูญหาย เพราะไม่มีการสืบทอด ทำให้การอนุรักษ์เป็นสิ่งสำคัญในเชิงเร่งด่วน

(2) Input (ปัจจัยนำเข้า) คือ วิเคราะห์ทรัพยากรและข้อมูลที่จำเป็นในการอนุรักษ์ :

- วัตถุดิบ : การผลิตอาหารพื้นถิ่น เช่น เหยแก้ ใช้วัตถุดิบสำคัญ ได้แก่ กุ้งสด ซึ่งมีข้อจำกัดเพราะต้องซื้อวัตถุดิบจำนวนมาก
- “กุ้งจะถูกซื้อไป ไม่ได้ไปหามาเอง เราเอามาล้างทำความสะอาด”
- องค์ความรู้ดั้งเดิม : สูตรการทำอาหาร เช่น เหยแก้ และ สับขยาใบเตย สืบทอดมาจากรุ่นปู่ย่าตายาย แต่ความรู้ดังกล่าวเริ่มลดลงในคนรุ่นใหม่
- “การทำเหยแก้แบบดั้งเดิมเริ่มลดลง เนื่องจากข้อจำกัดด้านแรงงาน”
- แรงงานและเวลา : กระบวนการผลิต เช่น การทำ เหยแก้ ต้องใช้แรงงานและเวลามาก ทำให้การผลิตในปัจจุบันเริ่มลดลง
- “ปัจจุบันไม่ค่อยมีคนทำแล้ว เพราะกระบวนการผลิตยุ่งยาก คนรุ่นใหม่ไม่ยอมทำ”

(3) Process (กระบวนการ) คือ การวิเคราะห์กระบวนการผลิต และการเผยแพร่ :

- กระบวนการผลิต : การทำ เหยแก้ ต้องใช้ความพิถีพิถัน ตั้งแต่การล้างกุ้ง คลุกเกลือ และกรองน้ำ โดยไม่มีการใส่สี ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อในเรื่องความสะอาดและธรรมชาติ
- “กุ้งแดงจะทำให้เหยแก้มีสีแดง กุ้งดำจะทำให้มีสีดำ”
- การถ่ายทอดความรู้ : ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางคนพร้อมที่จะสอนและถ่ายทอดความรู้ เช่น สูตรการทำ กะลोजี้ เพื่อให้ภูมิปัญญาไม่สูญหาย
- “ยินดีสอนคนที่อยากทำเป็น เพราะมันจะได้ไม่สูญหายไป”
- ข้อจำกัดในกระบวนการ : เมนูพื้นถิ่นบางอย่าง เช่น กะลोजี้ หรือ ผัดหมีส้มพู หายไปเนื่องจากไม่มีผู้สืบทอดและความยากของกระบวนการผลิต

(4) Product (ผลผลิต) คือ การวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงาน :

- การอนุรักษ์อาหารพื้นถิ่น : การผลิตอาหารพื้นถิ่นบางชนิด เช่น เหยแก้ และ สับขยาใบเตย ยังคงรักษาสูตรดั้งเดิมไว้ได้ และยังคงสร้างรายได้ให้ชุมชน
- “สับขยาใบเตยขายทุกวัน โดยใช้สีจากธรรมชาติ ไม่ใส่สีสังเคราะห์”
- การฟื้นฟูเมนูที่สูญหาย : แม้บางเมนู เช่น กะลोजี้ จะหายไปจากการบริโภคทั่วไป แต่ยังมีโอกาสฟื้นฟูหากได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนรู้และการเผยแพร่
- “ยังมีคนสอนวิธีทำกะลोजี้ แต่ต้องการแรงกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่สนใจ”

- ผลกระทบเชิงวัฒนธรรม : อาหารพื้นถิ่นกลายเป็นตัวแทนของเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของชาวระนอง ซึ่งสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่

กล่าวโดยสรุป การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย CIPP Model ชี้ให้เห็นว่าอาหารพื้นถิ่นของปากน้ำระนองมีความสำคัญในเชิงวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ แม้จะมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและการสืบทอด แต่ด้วยการรักษากระบวนการผลิตและการถ่ายทอดองค์ความรู้ อาหารพื้นถิ่นเหล่านี้สามารถคงอยู่ต่อไปและกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชนได้

ผลการวิเคราะห์การสร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนองผ่านกิจกรรมนิทรรศการประวัติความเป็นมาและข้อมูลอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง และกิจกรรมประกวดอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมประกวดอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนอง ดำเนินการโดยการจัดการประกวดแข่งขันการประกอบอาหารเมนูลอกอยอก ซึ่งมีการดำเนินการจัดประชุมเพื่อชี้แจงคณะดำเนินงานและคณะกรรมการตัดสินการประกวด ในวันที่ 22 พฤศจิกายน 2567 ณ ห้องน้ำแร่ วิทยาลัยชุมชนระนอง และจัดการประกวดแข่งขันการประกอบอาหาร ในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2567 ณ ชุมชนบ้านเกาะคนตี ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ผู้เข้าร่วมประกวดมีทั้งประชาชนทั่วไป เยาวชนในชุมชนบ้านเกาะคนตี (ปากน้ำ) และนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนระนองที่ร่วมโครงการ

ผลการจัดกิจกรรมประสบความสำเร็จได้ด้วยดี โดยการจัดการประกวดครั้งนี้ กลายเป็นสื่อกิจกรรมที่ทำหน้าที่สร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาพื้นถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้อาหารพื้นถิ่นอย่างเมนู “ลอกอยอก” กลายเป็นเมนูที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่ควรแก่การอนุรักษ์ เผยแพร่ สืบทอด ให้รู้จักการอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ในการดำเนินการพบว่าเป็นการทำงานร่วมกันทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐ เพื่อความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุปการจัดการกิจกรรมประกวดอาหารพื้นถิ่นในครั้งนี้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการยุวชนอาสา การสร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นจังหวัดระนองสู่การท่องเที่ยว สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี อีกทั้งผลการศึกษาทั้งหมดยังสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจน

รูปภาพที่ 2 การประชุมชี้แจงคณะดำเนินงานและกรรมการประกวดการแข่งขัน

รูปภาพที่ 3 การประกวดแข่งขันการประกอบอาหาร

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

อาหารพื้นถิ่นของปากน้ำระนอง เช่น เหยแก๊ และ น้ำเคย ถือเป็นสูตรดั้งเดิม ที่ได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย โดยเป็นอาหารพื้นถิ่นเกิดจากภูมิปัญญาที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน มีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เช่น การเลือกใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น วิธีการปรุงที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น และรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ อาหารพื้นถิ่นจึงไม่ใช่เพียงสิ่งบริโภค แต่ยังเป็นเครื่องมือในการเล่าเรื่องราวและประวัติศาสตร์ของพื้นที่ เช่น อาหารพื้นถิ่นในปากน้ำระนองอย่าง “เหยแก๊” ที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับธรรมชาติและความสะดวกสบายในการใช้ชีวิต (Long, 2013) มีเอกลักษณ์เฉพาะในเรื่องของรสชาติและกรรมวิธีการผลิต โดยเฉพาะเหยแก๊จากปากน้ำมีความพิเศษคือ รสชาติไม่เค็มเกินไป ซึ่งแตกต่างจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้เป็นเพราะมีการลดปริมาณเกลือในการปรุง โดยลักษณะเฉพาะของวัตถุดิบและวิธีการผลิต เป็นปัจจัยสำคัญ กุ้งที่ใช้เป็นวัตถุดิบหลักจะถูกคัดเลือกอย่างพิถีพิถัน ทั้งล้างทำความสะอาดและไม่ใส่สีเพิ่มเติม สีของเหย

แก๊ซขึ้นอยู่กับลักษณะของก๊อง เช่น ก๊องแดงให้สีแดง ส่วนก๊องดำให้สีดำ กระบวนการผลิต เช่น การคลุกเกลือและกรองน้ำเพื่อนำไปทำเคยเค็มก็ต้องการความละเอียดอ่อน

นอกจากนี้ ความหลากหลายของการนำไปใช้ ทำให้เหยกแก็เป็นส่วนประกอบในอาหารได้หลากหลาย เช่น ทอดไข่ ยำ หรือใส่ในไข่ตุ๋น ขณะที่น้ำเคยมีลักษณะคล้ายกับน้ำบูดูและมักใช้ในอาหารพื้นถิ่นภาคใต้ ซึ่งการเป็นต้นตำรับและเอกลักษณ์ในท้องถิ่น เหยกแก็จากปากน้ำระนองถือเป็นต้นตำรับที่มีชื่อเสียงด้านรสชาติ ในขณะที่เมนูลอกยกอก เป็นเมนูที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ เผยแพร่ สืบทอดให้รู้จักการอย่างแพร่หลาย โดยผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นชาวชุมชนตั้งแต่กำเนิด ได้มีบทบาทสำคัญในการรักษาและถ่ายทอดภูมิปัญญานี้ แต่ในขณะเดียวกัน ข้อจำกัดในการผลิต ก็เป็นความท้าทายสำคัญ เนื่องจากวัตถุดิบต้องซื้อเข้ามาในปริมาณมากและมีการผลิตเพียงบางช่วง เช่น ช่วงเข้าพรรษา ในขณะที่การจัดกิจกรรมการจัดประกวดอาหารพื้นถิ่นในครั้งนี้ ได้กลายเป็นสื่อกิจกรรมที่ทำหน้าที่สร้างอัตลักษณ์ภูมิปัญญาพื้นถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้อาหารพื้นถิ่นอย่างเมนู “ลอกยกอก” กลายเป็นเมนูที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่ควรแก่การอนุรักษ์ เผยแพร่ สืบทอด ให้รู้จักการอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ในการดำเนินการพบว่าเป็นการทำงานร่วมกันทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชนและภาครัฐ เพื่อความยั่งยืนสอดคล้องกับ Bessière, J. (1998) กล่าวว่า อัตลักษณ์ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นมีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวชุมชน ไม่เพียงแต่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ยังเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและส่งเสริมความยั่งยืนให้กับชุมชนในระยะยาว การพัฒนาอาหารพื้นถิ่นให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวชุมชนจึงเป็นแนวทางที่ควรสนับสนุน เพื่อเชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน และอนาคตของชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่กำลังผลักดันในด้าน Soft Power ที่ยกระดับและพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ของคนไทยให้สร้างมูลค่าและสร้างรายได้ (รญาภรณ์ สุคนธ์ทรัพย์, 2561)

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดระนองควรนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อสร้างเสน่ห์และความแตกต่างในตลาดการท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวในปัจจุบันมองหา "ประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร" การนำเสนออาหารพื้นถิ่นที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัวช่วยสร้างความแตกต่างให้กับการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้กระบวนการปรุงอาหารท้องถิ่นหรือสัมผัสวิถีชีวิตพื้นถิ่นโดยตรง ช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับการเดินทางของนักท่องเที่ยวและสร้างความประทับใจที่ยั่งยืน (Everett & Aitchison, 2008)

ผู้ประกอบการในชุมชนควรนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน เนื่องจากภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ผ่านการขายอาหาร การจัดเวิร์กช็อป หรือการเปิดตลาดอาหารพื้นถิ่นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว การพัฒนาธุรกิจอาหารพื้นถิ่นยังช่วย

ส่งเสริมการจ้างงานและสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการรายย่อยในชุมชน เช่น การผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากอาหารพื้นถิ่นในรูปแบบบรรจุภัณฑ์พร้อมจำหน่าย (World Tourism Organization, 2012)

ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรนำผลการวิจัยไปพัฒนากลยุทธ์เพื่อสร้างความยั่งยืนทางวัฒนธรรม โดยการส่งเสริมให้อาหารพื้นถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวชุมชนช่วยกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาในชุมชน ทำให้คนรุ่นใหม่หันมาสนใจและเรียนรู้วิธีการปรุงอาหารดั้งเดิม ช่วยป้องกันการสูญหายขององค์ความรู้ที่สำคัญ นอกจากนี้ยังช่วยสร้างความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชน (Bessière, 1998)

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลในพื้นที่เกาะคนที จังหวัดระนอง การวิจัยครั้งต่อไปควรดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน และควรเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่หลากหลายของภาคใต้ และควรศึกษาเพื่อพัฒนาโมเดลส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน โดยการพัฒนาและยืนยันโมเดลด้วยเทคนิคสมการโครงสร้าง

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาณัฐ โพธิ์คีรี. (2564). การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา บ้านหาดส้มแป้น จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เข้ามาจังหวัดชลบุรี. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2567. จาก <http://krabi.old.nso/project>.
- แพรวภัทร ยอดแก้ว. (2565). การท่องเที่ยวและการอนุรักษ์อัตลักษณ์ท้องถิ่น: กรณีจังหวัดระนอง. วารสารวัฒนธรรมและสังคม. 8(2), 18-27.
- พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจด์. (2553). การท่องเที่ยวชุมชน. กรุงเทพฯ, โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์
- เบญจวรรณ สุจริต และ ชัชชัย สุจริต. (2560). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลนางพญา อำเภอลำปางจังหวัดอุตรดิตถ์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. 12(2): 54-65.
- ประภาศรี เทิกขุนทด. (2551). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยววัดพระเชตุพนมิ่งคลาราม (วัดโพธิ์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประเสริฐ ภาวนันต์. (2563). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาอัตลักษณ์ท้องถิ่น: กรณีศึกษาจังหวัดระนอง. วารสารท่องเที่ยวและนิเวศศาสตร์. 12(3), 42-55.
- รญาภรณ์ สุคนธ์ทรัพย์. (2561). การบริหารจัดการทรัพยากร Soft Power ของไทย. รัฐศาสตร์. 60(3), 48-55.
- รักพงษ์ ขอลือ. (2564). รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนอง. วารสารสมาคมนักวิจัย. 26(1). 56 – 69.
- วรรณมา วงษ์วานิช. (2546). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ศิโสภา ริวัฒนา. (2567). **การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา การพัฒนาธุรกิจและทุนมนุษย์. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- อมรรัตน์ พรหมแสง. (2565). ประสิทธิภาพของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดระนอง. **วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกแห่งสุวรรณภูมิ**. 1(1). 14 – 20.
- Bessière, J. (1998). Local development and heritage: Traditional food and cuisine as tourist attractions in rural areas. **Sociologia Ruralis**. 38(1), 21-34.
- Castells, M. (1997). **The power of identity**. USA: Blackwell.
- Chia, S. (2008). Local knowledge and sustainable development in Asia. **Journal of Asian Studies**. 15(2), 27-44.
- Cohen, E. (1988). Authenticity and commoditization in tourism. **Annals of Tourism Research**. 15(3), 371–386.
- Delbecq, A. L., Van de Ven, A. H., & Gustafson, D. H. (1975). **Group techniques for program Planning: A guide to nominal group and Delphi processes**. Glenview, IL: Scott, Foresman and Company.
- Everett, S., & Aitchison, C. (2008). The role of food tourism in sustaining regional identity: A case study of Cornwall, South West England. **Journal of Sustainable Tourism**. 16(2), 150-167.
- Giddens, A. (1991). **Modernity and self-identity: Self and society in the late modern age**. Polity Press.
- Goodwin, H. (2008). The Community-based tourism: A tool for sustainability. **Journal of Sustainable Tourism**. 16(4), 465-478.
- Gössling, S., & Higham, J. (2023). Sustainable tourism futures: Perspectives on systems, restructuring, and practices. **Journal of Sustainable Tourism**. 31(5), 901–920.
- Gotham, K. F. (2007). (Re)branding the Big Easy: Tourism rebuilding in post-Katrina New Orleans. **Urban Affairs Review**. 42(6), 823–850.
- Hall, C. M., & Page, S. J. (2022). **The geography of tourism and recreation: Environment, place, and space**. Routledge.
- Hall, S. (1996). Introduction: Who needs ‘identity’? In S. Hall & P. du Gay (Eds.), **Questions of cultural identity** (pp. 1-17). Sage Publications.
- Hjalager, A. M. (2010). A review of innovation research in tourism. **Tourism Management**. 31(1), 1–12.

- Honey, M. (2008). **Ecotourism and certification: Setting standards in practice**. USA: Island Press.
- Kerlinger. (1968). **Foundations of Behavior Research**. Japan: CBS.
- Kittikhun, P. (2014). Crafts and local wisdom: The preservation of cultural heritage in rural Thailand. **Thailand Cultural Journal**. 9(1), 73-86.
- Long, L. M. (2013). **Culinary tourism**. University Press of Kentucky.
- Mowforth, M., & Munt, I. (2003). **Tourism and sustainability: Development and new tourism in the third world**. USA: Routledge.
- Näyhä. (2014). **Method and Application**. School of Forest Sciences. Joensuu: University of Eastern Finland.
- OECD. (2023). **Tourism trends and policies**. Organization for Economic Co-operation and Development.
- Phan, K. (2016). Traditional healing practices: The role of herbal medicine in Southeast Asia. **Asian Medical Journal**. 19(3), 120-135.
- Richards, G., & Wilson, J. (2006). Developing creativity in tourist experiences: A solution to the serial reproduction of culture?. **Tourism Management**. 27(6), 1209–1223.
- Richards, G. (2011). Creativity and tourism: The state of the art. **Annals of Tourism Research**. 38(4), 1225–1253.
- Richards, G. (2012). Analyzing the cultural impact of events. **Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events**. 4(3), 121–128.
- Richards, G. (2018). Cultural tourism: A review of recent research and trends. **Journal of Hospitality and Tourism Management**. 36, 12-21.
- Saaty, T. L. (1970). How to Make a Decision The Analytic Hierarchy Process. **European Journal of Operational Research**. 48, 9-26.
- Scheyvens, R. (2002). **Tourism for development: Empowering communities**. USA: Pearson Education.
- Scott. (1990). **A matter of record: Documentary sources in social research**. Polity press: Cambridge.
- _____. (2006). **Documentary research**. London: Sage.
- Sinthusiri, R. (2011). Sustainable agricultural practices in rural Thailand: The role of local wisdom. **Journal of Rural Development**. 7(4), 45-59.
- Smith, M. K. (2003). **Issues in tourism: Community-based tourism**. USA: Routledge.
- Smith, M. K. (2009). **Issues in cultural tourism studies**. USA: Routledge.

- Tosun, C. (2000). Limits to community participation in the tourism development process in developing countries. **Tourism Management**. 21(6), 613-633.
- UNESCO. (2003). **Local knowledge and sustainability : A global perspective**. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- UNWTO. (2017). **Sustainable tourism development in UNESCO-designated sites in South-Eastern Europe**. United Nations World Tourism Organization.
- UNWTO. (2017). **Tourism and the sustainable development goals: Journey to 2030**. United Nations World Tourism Organization.
- UNWTO. (2023). **World tourism barometer**. United Nations World Tourism Organization.
- World Bank. (2013). The role of local knowledge in sustainable development. **World Bank Policy Paper**. 27(5), 89-102.
- WTTC. (2023). **Travel and tourism economic impact 2023**. World Travel and Tourism Council.
- World Tourism Organization. (2012). **Global report on food tourism**. UNWTO.
- Yodkaew, P. (2022). Intangible cultural heritage: The wisdom of Teen Jok weaving of Lao Khrang Ethnic Group in Phrong Madua Sub-district Municipality, Mueang District, Nakhon Pathom Province. **Interdisciplinary Research Review**. 17(3). 28 – 33.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
THE PARTICIPATION OF THE PUBLIC ON COMMUNITY DEVELOPMENT PLANS
OF PHAPAE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
MAE TAENG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

คล้ายฝัน สุวรรณศรี¹

Received : 3 December 2024

Revised : 23 January 2025

Accepted : 10 February 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 357 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจี้และมอร์แกน (Krejcie และ Morgan)

ผลการวิเคราะห์พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ด้านการประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น รองลงมา ด้านการศึกษาสภาพ/สำรวจข้อมูลพื้นฐาน และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ABSTRACT

The purpose of this study was to study the people's participation in the local development plan of Phapae Subdistrict Administrative Organization, Mae Taeng District, Chiang Mai Province The sample group used in the study This included 357 people who were domiciled in Phapae Subdistrict Administrative Organization, Mae Taeng District, Chiang Mai Province Data were collected by using a questionnaire. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

¹ คล้ายฝัน สุวรรณศรี มหาวิทยาลัยพิษณุโลก Clayfun Suwannason Phitsanulok University E-mail : oplay007@gmail.com

The results of the analysis revealed that Public participation in the preparation of local development plans of Phapae Subdistrict Administrative Organization, Mae Taeng District, Chiang Mai Province The overall picture is moderate. Considering each aspect, it was found that It was moderate in all aspects. The highest average is The evaluation of the local development plan, followed by the condition study/basic data survey. and the lowest mean was the implementation of the local development plan. The results of comparison of people's participation in the preparation of local development plans of Phapae Subdistrict Administrative Organization, Mae Taeng District, Chiang Mai Province classified by sex, age, educational level and occupation were not different in all aspects.

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงานของท้องถิ่น ให้มีความคล่องตัว สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น สามารถตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของคณะผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัด นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อีกทั้งเป็นกระบวนการกำหนดทิศทาง ในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุ บนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพ ของท้องถิ่น ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2558)

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่กำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และ กลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับ แผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าและให้ความหมายรวมถึงการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำปัญหาความต้องการ จากแผนพัฒนาหมู่บ้าน หรือแผนชุมชนที่เกินศักยภาพ ของหมู่บ้านหรือชุมชนที่จะดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ ในแผนพัฒนา โดยให้มีการติดตามและ ประเมินผลแผนพัฒนาที่นำไปปฏิบัติ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนา ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561))

การเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมทางการบริหารระดับท้องถิ่นของประชาชนในปัจจุบัน ก็เพื่อจะให้ การบริหารงานของแต่ละท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจาก

ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมรู้ถึงความต้องการและปัญหาของตนเองได้ดีกว่าบุคคลอื่น ซึ่งมีใช้เป็นคนในท้องถิ่นนั้นๆ การยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงเท่ากับเป็นการยอมรับว่าความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนั้นแตกต่างกัน และผู้ที่จะสามารถรู้ถึงความต้องการและความต้องการและสามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการนั้นก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นนั้นนั่นเองและตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ระบุว่าประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วย

บทบาทของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ในบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมาพบว่ามีค่อนข้างน้อยเหตุผลสำคัญคือความคิด ของประชาชนเองว่ามีใช้บทบาทหน้าที่ที่บัญญัติไว้เป็นข้อกำหนดที่เขาต้องกระทำซึ่งหน่วยงานภาครัฐและองค์กรอื่น ๆ ควรที่จะเข้าไปกระตุ้นและให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่นการให้ความรู้การประชุมการอบรมสัมมนาการจัดทำประชาคมหมู่บ้านการไปส่งเสริมให้มีการจัดตั้งเครือข่ายภาคประชาชนจัดตั้งกลุ่มสมาคมองค์กรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตลอดทั้งการดึงประชาชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นการร่วมเป็นกรรมการต่าง ๆ ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาท ในการพัฒนาท้องถิ่นตามวิถีทางของประชาธิปไตยที่ถูกต้อง

ผู้ศึกษาในฐานะพนักงานส่วนตำบล เห็นว่าการประชุมแผนพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละหมู่บ้านในพื้นที่ตำบล ป่าแป๋ มีประชาชนเข้าร่วมประชุมในแต่ละปีลดลง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูล จากการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมาย ขององค์กรซึ่งหมายถึงความเจริญของท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

สมมติฐาน

1. เพศและอายุที่ต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

2. ระดับการศึกษาที่ต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

3. การประกอบอาชีพที่ต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย หรือขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร หมายถึง ประชาชนทั้งหมดที่มีภูมิลำเนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5,996 คน (สถิติประชากรทางทะเบียนราษฎร (รายเดือน) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ วันที่ 30 กันยายน 2567)

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 357 คน ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie และ Morgan) โดยมีระดับความเชื่อมั่น 0.95 และได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก (Lottery) (บุญชม ศรีสะอาด. 2558 : 41-44)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการศึกษาสภาพ/สำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 3. ด้านการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติ 4. ด้านการประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

4. ขอบเขตด้านเวลา ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2567 ถึง ตุลาคม พ.ศ.2567 รวม 6 เดือน

วิธีการศึกษา

การดำเนินการศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อที่จะทำการ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง ประชาชนทั้งหมดที่มีภูมิลำเนาในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5,996 คน (สถิติประชากรทางทะเบียนราษฎร (รายเดือน) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ วันที่ 30 กันยายน 2567)

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 357 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie และ Morgan) โดยมีระดับความเชื่อมั่น 0.95 และได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก (Lottery) (บุญชม ศรีสะอาด. 2558 : 41-44)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ด้านการประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น รองลงมา ด้านการศึกษาสภาพ/สำรวจข้อมูลพื้นฐาน และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อสามารถเรียงค่าเฉลี่ย 3 ลำดับจากมากไปน้อย คือ การปฏิบัติตามแผนมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในตำบลและแก้ปัญหาให้กับคนในตำบลได้ รองลงมาคือ แผนพัฒนาสามารถพลิกฟื้นวิถีชีวิตชุมชนสะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่นนำสู่ความสุขในระดับบุคคลครอบครัวและชุมชน ส่วนข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ประชาชนในตำบลเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกัน การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในตำบล

1.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการศึกษาสภาพ/สำรวจข้อมูลพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงค่าเฉลี่ย 3 ลำดับจากมากไปน้อย คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพ/สำรวจข้อมูลตำบลไปใช้กำหนดแผนชุมชน รองลงมาการนำข้อมูลปัญหาของตำบลมาวิเคราะห์สาเหตุหาแนวทางแก้ไขในเวทีตำบลร่วมกัน ส่วนข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ตัวแทนในแต่ละหมู่บ้านสามารถเสนอปัญหาสำคัญของหมู่บ้านในเวทีตำบล

1.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงค่าเฉลี่ย 3 ลำดับจากมากไปน้อย คือ การกำหนดเป้าหมายในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างชัดเจนเป็นไปได้ รองลงมาการระดมความคิดเห็นเพื่อการจัดทำรายละเอียดแต่ละกิจกรรมว่าทำอย่างไร และต้องใช้อะไรบ้าง ส่วนข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการนำข้อมูลด้านนำทุนทางสังคมวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดทำแผนชุมชน

1.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อสามารถเรียงค่าเฉลี่ย 3 ลำดับจากมากไปน้อย คือ การดำเนินงานในลักษณะเครือข่าย สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือ รองลงมาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามที่กำหนด ส่วนข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการทำงานและสามารถบริหารจัดการกันเองได้

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ปรากฏผล ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อจำแนกตามเพศ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อจำแนกตามอายุ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อจำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยที่สุดในเรื่องการมีส่วนร่วมในการทำงานและสามารถบริหารจัดการกันเองได้ ควรจัดตั้งทีมงาน เพื่อส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการทำงาน การแบ่งงานกันทำการช่วยเหลือกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ในเชิงปริมาณ

การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงหรือพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ให้ประชาชนในตำบลรับรู้ การนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้กำหนดแผนชุมชนการสรุปข้อมูลของตำบล เพื่อชี้แจงให้เห็นปัญหาและความต้องการของประชาชน การประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ให้ประชาชนในตำบลรับรู้ การนำข้อมูลปัญหาของตำบลมาวิเคราะห์สาเหตุหาแนวทางแก้ไขในเวทีตำบลร่วมกัน ตัวแทนในแต่ละหมู่บ้านสามารถเสนอปัญหาสำคัญของหมู่บ้านในเวทีตำบล ซึ่งสอดคล้องกับไพบุรณ์ ดาวเวียงกัน (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น บ้านป่าไม้แดง หมู่ 2 ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำแผนชุมชน อยู่ที่ทำให้สมาชิกที่มีอยู่หลากหลายชุมชน มีโอกาสได้มาร่วมคิด ร่วมทำว่าจะทำอย่างไรกับชุมชน ซึ่งแต่ละชุมชนย่อมแตกต่างกัน เพราะแต่ละแห่งก็มีของดีของตนเอง หรือปัญหาอุปสรรคแตกต่างกันไป ซึ่งคนในชุมชนต้องช่วยหาสาเหตุและหาทางแก้ไขกัน ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จะมีการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีการวางแผนจากข้อมูลพื้นฐานของชุมชนในแต่ละชุมชนที่อยู่ใน ความรับผิดชอบ โดยมีการวิเคราะห์จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน สภาพปัญหาคร่าวๆ ปัญหาความต้องการของชุมชน มีการพูดคุยค้นหาปัญหาในที่ประชุมประชาคมร่วมกันระหว่างประชาชนในชุมชนและเจ้าหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลและตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคต เน้นโครงการต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อนำไปบรรจุเข้าในแผน เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ยึดหลักที่ว่าจัดทำแผนชุมชนที่ดีต้องนำข้อมูลด้านนำทุนทางสังคม วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดทำแผนชุมชน การจัดทำยุทธศาสตร์ตำบลทุกปี การระดมความคิด กลุ่มเพื่อการจัดทำรายละเอียดแต่ละกิจกรรมว่าทำอย่างไร และต้องใช้อะไรบ้างผู้นำสามารถวิเคราะห์เพื่อการจัดทำแผนชุมชนในการพัฒนาตำบลได้อย่างชัดเจน การกำหนดเป้าหมายในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างชัดเจน เป็นไปได้ การจัดทำแผนชุมชนที่ดีต้องเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับประโยชน์ด้วยการลงคะแนนคัดเลือกโครงการ

ตามลำดับความสำคัญของปัญหาหน่วยงานและบุคลากรจากภายนอกตำบลมาช่วยเหลือสนับสนุนในการทำแผนชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ อรรถณพ อินทร์วรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาผู้นำในการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านใหม่สัมมะนะ ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า เป้าหมายของการจัดทำแผนชุมชนไม่ได้อยู่ที่การได้แผนงานจัดทำเป็นเอกสารเล่ม ๆ แต่อยู่ที่การที่คนในชุมชนได้ร่วมกันคิดว่าทำอย่างไร ชุมชนจึงจะสามารถพึ่งตนเองได้ โดยการใช้ข้อมูลของชุมชน โดยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของชุมชน โดยทุนทางสังคมและทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่มีการรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลของชุมชนมาวิเคราะห์ร่วมกัน อันทำให้ได้รู้ถึงสถานการณ์โอกาสข้อดีและศักยภาพของชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยมีข้อมูลชุมชนเป็นฐานรองรับและทำให้ชุมชนสามารถกำหนดแนว ทางที่ชัดเจนออกมาได้ว่า การที่จะทำให้ชุมชนและท้องถิ่นพัฒนาได้อย่างยั่งยืนและพึ่งตนเองได้ และนำไปสู่สภาพความเข้มแข็งของชุมชนนั้นใครจะต้องทำอย่างไร ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอง ได้จัดให้มีการทำประชาคมโดยให้ประชาชน ในชุมชนได้มีโอกาสมาร่วมคิด ร่วมกันค้นหา ร่วมกันตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ให้สามารถพัฒนาได้กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยได้ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันสร้างพลังชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนโดยใช้มติเสียงส่วนมากเป็นหลักในการตัดสินใจร่วมกันค้นหาทิศทางแนวทางการพัฒนาที่ถูกต้องมากำหนดอนาคตด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย (2554). **การปกครองส่วนท้องถิ่น**. [Online] Available URL ; <http://www.meechailaw.com/sec9.htm>.
- กรมพัฒนาชุมชน. (2560). **คู่มือจัดเก็บข้อมูล กชช.2 ค.** สำหรับใช้ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (ปีพ.ศ.2550-2554).
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2558). **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาแผนพัฒนาสามปีและแผนดำเนินงาน)**. กรุงเทพฯ ฯ.
- เกษม คนใจ. (2556). **การจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร** บัณฑิตศึกษา สาขาการ ปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุฬาลักษณ์, กอบัวกลาง. (2560). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี**. ศูนย์วิทยุบริการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2555). **การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพฯ ฯ. คณะเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชวงค์ ฉายะบุตร. (2559). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์เนตส์ พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2558). **การบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐธิดา พิมพ์จ่อง และสัญญา เคนาภูมิ. (2559). **ประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2559-2561)**

ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์

สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ณัฐพงศ์ บุญพามา และเกษภา ผาทอง (ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 (2567) พฤษภาคม-มิถุนายน 2567) **การมีส่วนร่วม**

ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล

จังหวัดนครปฐม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. วารสารมณีเชษฐาราม.

ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
เทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
PUBLIC OPINION ON THE PERFORMANCE OF
PLAIBANG SUBDISTRICT MUNICIPALITY BANG KRUI DISTRICT,
NONTHABURI PROVINCE

พัชรี ภู่งวาลย์ทอง¹, กรรณสิทธิ์ สะและน้อย² และเต็มศักดิ์ สุวรรณศักดิ์³

Received : 2 December 2024

Revised : 23 January 2025

Accepted : 4 March 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 2.) ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ 3.) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านจัดระเบียบชุมชน/สังคม และด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 48,047 คน ใช้หลักการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบตารางเลขสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .05 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอ้างอิงที่ใช้ทดสอบการวิจัยจำแนกตามลักษณะตัวแปรโดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือการทดสอบค่า (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม และใช้สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้ (F-test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก (= 3.53 , S.D.= 0.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก (= 3.60 , S.D.= 0.35) รองลงมาคือ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก (= 3.57 , S.D.= 0.30) และด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก (= 3.46 , S.D.= 0.29)

¹ พัชรี ภู่งวาลย์ทอง มหาวิทยาลัยพิษณุโลก E-mail : hawawoo1@hotmail.com

² กรรณสิทธิ์ สะและน้อย ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก E-mail : www.dr.sit1001@gmail.com

³ เต็มศักดิ์ สุวรรณศักดิ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก termsak.s28@gmail.com

ผลการเปรียบเทียบสมมติฐานพบว่าอายุ เพศ การศึกษา อาชีพ ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

คำสำคัญ : ความคิดเห็นประชาชน, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน, เทศบาลตำบลปลายบาง

ABSTRACT

This research aimed to 1.) Study public opinion on the performance efficiency of Plai Bang Subdistrict Municipality, Bang Kruai District, Nonthaburi Province. 2.) Study and compare public opinion on the performance efficiency of Plai Bang Subdistrict Municipality, Bang Kruai District, Nonthaburi Province, classified by personal factors: gender, age, education level, and occupation. 3.) Study public opinion on the performance efficiency of Plai Bang Subdistrict Municipality, Bang Kruai District, Nonthaburi Province, in 4 overall aspects: infrastructure, quality of life promotion, community/social organization, and arts, culture, traditions, and local wisdom.

The sample group studied in this research is people in the Tambon Plai Bang Municipality, Bang Kruai District, Nonthaburi Province, totaling 48,047 people. The principle of calculating the sample size was based on the Krejcie & Morgan table by random number table sampling method. The total sample size was 354 people. The research instrument was a questionnaire created by the researcher as a 5-level rating scale with a consistency index of 0.67-1.00 and a questionnaire reliability of .05. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. The reference statistics used to test the research classified by the characteristics of the variables were the t-test to compare the differences between 2 independent variables and the comparison of the mean of more than 2 groups using (F-test) or one-way analysis of variance (One-way ANOVA) and pairwise by Scheffe's method.

The research results found that the overall 4 aspects were at a high level ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.19). When considering each aspect, it was found that the aspect of community/social organization had the highest mean value at a high level ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.35), followed by the aspect of quality of life promotion at a high level ($\bar{x} = 3.57$, S.D. = 0.30), and the aspect of arts, culture, traditions, and local wisdom had the lowest mean value at a high level ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 0.29).

The results of the comparison of hypotheses found that age, gender, education, and occupation in the overall 4 aspects were found to be significantly different at a level of .05.

Key words : People's Opinions, Operational efficiency, Plaibang Subdistrict Municipality

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีวิวัฒนาการเรื่อยมาจนมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นใน พ.ศ. 2476 ปัจจุบันมีเทศบาล 2,469 แห่ง แบ่งเป็นเทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 192 แห่งและเทศบาลตำบล 2,247 แห่ง เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 มีอิสระในการปกครองตนเองภายใต้ระเบียบกฎหมาย เทศบาลเป็นหน่วยงานที่ทำงานใกล้ชิดกับ ประชาชนในพื้นที่มากที่สุด มีภารกิจในการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้ การกำกับติดตามของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของเทศบาลให้มี ศักยภาพในการจัดบริการสาธารณะและการดำเนินงานตามภารกิจเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพของเทศบาลขึ้นเพื่อให้ เทศบาลทราบถึงระดับคุณภาพในการดำเนินงานของตนเอง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563)

เทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับงบประมาณจากส่วนกลางเพื่อพัฒนาภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุข ปลอดภัย การคมนาคม การขนส่ง การควบคุมอาคาร การส่งเสริมอาชีพ งานสวัสดิการสังคม การศึกษา สาธารณสุข การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฯลฯ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การเป็นเทศบาลตำบลที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของตน ซึ่งจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวต้องอาศัยพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของบุคลากรในองค์กร จึงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ปัจจุบันได้เกิดการร้องเรียนและให้ตรวจสอบการดำเนินงาน ด้วยปัญหาของการบริหารจัดการภายในที่ยังมีการดำเนินงานเชิงรับมากเกินไปทำให้เทศบาลตำบลปลายบางก้าวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก จึงทำให้ประสิทธิภาพในการบริหารก้าวหน้าช้ากว่าที่ควรจะเป็น ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคมาฉุดรั้งการพัฒนาขององค์กร จึงส่งผลให้องค์กรมีการตรวจสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย (ข้อมูลจากเทศบาลตำบลปลายบาง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2568) ดังนั้น ปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในระยะเวลาที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไร มีการดำเนินงานตามแผน ปฏิบัติการทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับใด เพื่อที่ได้จะทราบถึงระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารจัดการ และเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาของเทศบาลส่วนตำบล เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงกับความต้องการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

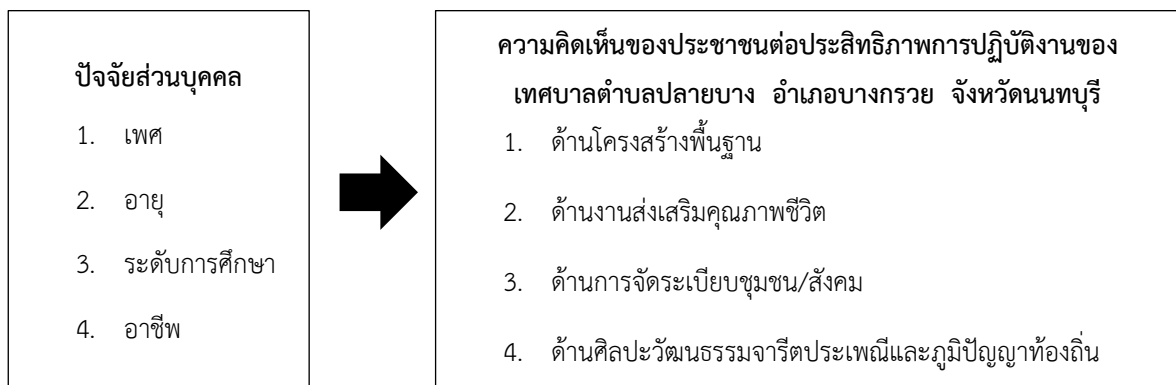
1. เพื่อการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

สมมุติฐานการวิจัย

เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ของประชาชนที่แตกต่างกันส่งผลให้ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เขตพื้นที่เทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 44,827 คน เป็นชาย 22,028 เป็นหญิง 26,019 (ข้อมูลจาก ตามหลักฐานงานทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลปลายบาง ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 354 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบตารางเลขสุ่ม

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการศึกษาในช่วงปีการศึกษา 2566 – 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยแบ่งเป็น คำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามตรวจสอบ (check list) ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 โดยมีรายละเอียดคำถามทั้งสิ้น 20 ข้อ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามในช่วงปีการศึกษา 2566-2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วนข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ข้อมูลทางสถิติเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สัมพันธ์กับตัวแปรและประมวลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของการทำวิจัยเพื่อนำมาอธิบายสรุปผลการวิจัยต่อไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สถิติที่ใช้คือสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง สถิติที่ใช้คือสถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปร อิสระกับตัวแปรตามโดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี ตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป และหากพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .8656 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference Test)

ผลการศึกษา

จากแบบสอบถามความคิดเห็นประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง ผลการศึกษาที่ได้จากเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 214 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.45 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.55 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 150 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.37 รองลงมาคืออายุ 51 – 60 ปี จำนวน 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.25 มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 81 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.88 และมีอายุ 21- 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.50 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 191 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.95 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 123 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.75 และมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.30 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 168 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.46 รองลงมาคืออาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 162 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.76 และมีอาชีพค้าขาย จำนวนน้อยที่สุด จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.78

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม 4 ด้าน

ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน ของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัด นนทบุรี	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.50	0.30	มาก	3
ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3.57	0.30	มาก	2
ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม	3.60	0.35	มาก	1
ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.46	0.29	มาก	4
เฉลี่ย	3.53	0.19	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก (= 3.53 , S.D.= 0.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก (= 3.60 , S.D.= 0.35) รองลงมาคือ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก (= 3.57 , S.D.= 0.30) และด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก (= 3.46 , S.D.= 0.29)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณที่สาธารณะและถนน ในช่วงเวลากลางคืน	3.62	0.74	มาก	2
2. มีการปรับปรุงผิวถนนลาดยางและคอนกรีต สะดวกต่อการ ขับขี่	3.67	0.76	มาก	1
3. มีการดูแลรักษาชุดลอกท่อระบายน้ำ	3.60	0.67	มาก	3
4. มีจำนวนตู้โทรศัพท์สาธารณะอย่างเพียงพอ	3.38	0.60	ปานกลาง	4
5. มีป้ายบอกชื่อถนน ชื่อซอย อย่างทั่วถึง	3.24	0.48	ปานกลาง	5
เฉลี่ย	3.50	0.30	มาก	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.50$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปรับปรุงผิวถนนลาดยางและคอนกรีตสะดวกต่อการขับขี่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.67$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ มีไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณที่สาธารณะและถนนในช่วงเวลากลางคืน อยู่ในระดับมาก ($= 3.62$, S.D. = 0.74) และมีป้ายบอกชื่อถนน ชื่อซอย อย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.24$, S.D. = 0.48)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม

ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
11. มีการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งข่าวภายในหมู่บ้าน	3.79	0.79	มาก	1
12. มีการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชน ให้เกิดความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยอยู่เสมอ	3.66	0.82	มาก	2
13. มีการฝึกอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการ รักษาความปลอดภัยเบื้องต้นแก่ประชาชน	3.59	0.67	มาก	4
14. ส่งเสริมกิจกรรมการรณรงค์ ด้านการจราจร	3.36	0.53	ปานกลาง	5
15. มีการส่งเสริมกิจการ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือน (อพปร.)	3.63	0.69	มาก	3
เฉลี่ย	3.60	0.35	มาก	

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.60$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งข่าวภายในหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.79$, S.D. = 0.79) รองลงมาคือมีการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกแก่

ประชาชนให้เกิดความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($= 3.66$, S.D.= 0.82) และส่งเสริมกิจกรรมการณรงค์ ด้านการจราจร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.36$, S.D.= 0.53)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
16. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้ง และอบรมให้ความรู้กลุ่มอาชีพ	3.68	0.69	มาก	1
17. ส่งเสริมสนับสนุนทุนแก่กลุ่มอาชีพ	3.39	0.69	ปานกลาง	4
18. ส่งเสริม สนับสนุน พื้นฟูกิจกรรมประเพณีที่มีมา แต่อดีต	3.44	0.63	มาก	3
19. ส่งเสริม สนับสนุน พื้นฟูศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ	3.30	0.48	ปานกลาง	5
20. ส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ก้าวหน้าสู่สากลมากขึ้น	3.53	0.76	มาก	2
เฉลี่ย	3.46	0.29	มาก	

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.46$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้ง อบรมให้ความรู้กลุ่มอาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.68$, S.D.= 0.69) รองลงมาคือส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ก้าวหน้าสู่สากลมากขึ้น อยู่ในระดับมาก ($= 3.53$, S.D.= 0.76) และส่งเสริม สนับสนุน พื้นฟูศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.30$, S.D. = 0.48)

ส่วนที่ 3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบ (t-test)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบที (t-test)

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศในภาพรวม 4 ด้าน

ความคิดเห็นของประชาชน ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ เทศบาล ตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	ชาย (n = 140)		หญิง (n = 214)		df	t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.49	0.30	3.50	0.30	352	-.156	.906
ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3.51	0.28	3.62	0.31	352	-3.487	.770
ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม	3.51	0.29	3.66	0.37	352	-4.337	.054
ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.42	0.30	3.49	0.28	352	-2.036	.950
เฉลี่ย	3.48	0.18	3.57	0.20	352	-4.064	.375

*P < .05

จากตารางที่ 5 แสดงผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 4 การนำเสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ขึ้นไป

โดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe (Scheffe's method)

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ ในภาพรวม 4 ด้าน

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS	F	Sig.
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	.155	3	.052	.551	.648
	ภายในกลุ่ม	32.744	350	.094		
	รวม	32.899	353			
ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	1.276	3	.425	4.635	.003*
	ภายในกลุ่ม	32.129	345	.092		
	รวม	33.405	348			
ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม	ระหว่างกลุ่ม	2.559	3	.853	7.268	.000*
	ภายในกลุ่ม	41.072	350	.117		
	รวม	43.631	353			
ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	1.023	3	.341	3.999	.008*
	ภายในกลุ่ม	29.843	350	.085		
	รวม	30.866	353			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.806	3	.269	7.122	.000*
	ภายในกลุ่ม	13.205	350	.038		
	รวม	14.011	353			

*p < .05

จากตารางที่ 6 แสดงผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.45 รองลงมา เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 39.55 มีอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.37 รองลงมา มีอายุ 51 – 60 ปี

คิดเป็นร้อยละ 28.25 มีอายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.88 และมีอายุ 21 – 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.50 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 53.95 รองลงมามีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.75 และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.30 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 47.46 รองลงมามีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 45.76 และมีอาชีพค้าขาย จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.78

2. ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.45 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 39.55 มีอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.37 รองลงมามีอายุ 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.25 มีอายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.88 และมีอายุ 21 – 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.50 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 53.95 รองลงมามีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.75 และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.30 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 47.46 รองลงมามีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 45.76 และมีอาชีพค้าขาย จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.78

2. ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ในภาพรวม 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($= 3.53$, $S.D.= 0.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.60$, $S.D.= 0.35$) รองลงมาคือ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก ($= 3.57$, $S.D.= 0.30$) และด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.46$, $S.D.= 0.29$)

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($= 3.50$, $S.D.= 0.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปรับปรุงผิวถนนลาดยางและคอนกรีต สะดวกต่อการขับขี่ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.67$, $S.D.= 0.76$) รองลงมาคือ มีไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณที่สาธารณะและถนนในช่วงเวลากลางคืน อยู่ในระดับมาก ($= 3.62$, $S.D.= 0.74$) และมีป้ายบอกชื่อถนน ชื่อบริเวณอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.24$, $S.D.= 0.48$)

ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.57$, $S.D.= 0.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการรณรงค์ตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุตามชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.80$, $S.D.= 0.77$) รองลงมาคือมีศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กก่อนประถมศึกษาภาคบังคับและมีครูเด็กเล็กเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ($= 3.76$, $S.D.= 0.72$) และมีสนามกีฬาเพื่อการออกกำลังกาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.24$, $S.D.= 0.48$)

ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($= 3.60$, $S.D.= 0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งข่าวภายในหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.79$, $S.D.= 0.79$) รองลงมาคือ มีการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนให้เกิดความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($= 3.66$, $S.D.= 0.82$) และส่งเสริมกิจกรรมการรณรงค์ ด้านการจราจร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.36$, $S.D.= 0.53$)

ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.46$, $S.D.= 0.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้ง และอบรมให้ความรู้กลุ่มอาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.68$, $S.D.= 0.69$) รองลงมาคือส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ก้าวหน้าสู่สากลมากขึ้น อยู่ในระดับมาก ($= 3.53$, $S.D.= 0.76$) และส่งเสริม สนับสนุน ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.30$, $S.D.= 0.48$)

3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ไม่แตกต่างกัน

อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าไม่แตกต่างกัน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตและด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ไม่แตกต่างกัน ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศิลปวัฒนธรรม จาริตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าไม่แตกต่างกัน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในประเด็นการสำรวจทั้ง 4 ด้าน คือ 1.) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2.) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3.) ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม 4) ด้านศิลปวัฒนธรรม จาริตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการสำรวจพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย 3.53) สะท้อนให้เห็นว่าเทศบาลตำบลปลายบางนั้นบริหารงานและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับการศึกษาของชนนาถ เจริญรักษ์ (2556) ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเกวียนหัก อำเภอลำลูกกา จังหวัดนนทบุรี ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลปลายบางมีหลายองค์ประกอบ ได้แก่ มีไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณที่สาธารณะและถนนในช่วงเวลาากลางคืน การปรับปรุงผิวถนนลาดยางและคอนกรีต สะดวกต่อการขับขี่ มีการดูแลรักษาขุดลอกท่อระบายน้ำ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนประถมศึกษาภาคบังคับและมีครูเด็กเล็กเพียงพอ มีการตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุตามชุมชน มีการให้สวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน มีการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งข่าวภายในหมู่บ้าน มีการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนให้เกิดความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยอยู่เสมอ มีการฝึกอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยเบื้องต้นแก่ประชาชน มีการส่งเสริมกิจการ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อพปร.) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้ง และอบรมให้ความรู้กลุ่มอาชีพ ส่งเสริม สนับสนุนฟื้นฟูกิจกรรมประเพณีที่มีมาแต่อดีต ส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ก้าวหน้าสู่สากลมากขึ้น เป็นต้น

อายุที่ต่างกันมีความเห็นต่อการให้บริการของเทศบาลปลายบางในภาพรวมแตกต่างกัน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และด้านศิลปวัฒนธรรม จาริตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ .05 เนื่องจากประชาชนช่วงอายุ 51-60 ปี หรืออยู่ช่วงวัยสูงอายุมีความลำบากในการเดินทางมาใช้บริการด้วยตัวเองลำพังลำบาก เกิดปัญหาในการสื่อสารหรือผู้สูงอายุมิชอบจำกัดของแต่ละบุคคลสอดคล้องกับการศึกษาของพรสุข จันทร์แก้ว (2553) ในด้านระดับการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม พบว่ากลุ่มระดับประถมศึกษาที่มีความแตกต่าง อาจมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ในการตีความหรือสื่อสารผิดพลาด เนื่องจากประชาชนระดับประถมมีทัศนคติที่แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าสอดคล้องกับการศึกษาของชนนาถ เจริญรักษ์ (2559)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาที่พบคือ ป้ายบอกชื่อถนน ชื่อซอย ซึ่งในเรื่องดังกล่าวควรมีการพัฒนา ระบบไฟสัญญาณจราจร เช่น ป้ายสัญญาณไฟกะพริบตามทางแยก เพื่อความปลอดภัยในการสัญจรของ ประชาชน

ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ปัญหาที่พบคือ สนามกีฬาเพื่อการออกกำลังกาย ซึ่งในเรื่องดังกล่าว ควรมีการวางแผนจัดหาสนามกีฬาเพื่อการออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต ให้แก่ประชาชนในชุมชน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ปัญหาที่พบคือ ส่งเสริมกิจกรรมการรณรงค์ ด้านการจราจร ซึ่งใน เรื่องดังกล่าว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านการจราจรแก่นักเรียนและผู้สนใจเข้ารับฟังเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบการใช้รถบนถนน เพื่อความปลอดภัย

ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาที่พบคือ ส่งเสริม สนับสนุน ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งในเรื่องดังกล่าว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้คงอยู่คู่ท้องถิ่นตลอดไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ เทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เพื่อได้ข้อมูลเชิงลึก ที่หลากหลาย และนำมาเป็น แนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลที่มีลักษณะ ใกล้เคียงกัน เพื่อได้ข้อมูลที่แตกต่างและนำผลที่ได้มาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการบริการที่ดีและ มีคุณภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2563). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรม.

เกศา ชาวเรือ. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของตำรวจจราจร: กรณีศึกษา กองบังคับการ ตำรวจนครบาล 7. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2559). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ปกรณ ประจันบาน. (2557). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการ.

เทวกร แก้วศรีเพ็ญ. (2563). บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา.

- สุพัตรา สุภาพ. (2559). **ยุทธวิธีบริหารงานและการตลาดเหนือชั้น**. กรุงเทพฯ: พอร์ควอลิตี้.
- รชพล ศรีขาวรส. (2562). **ทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยนครราชสีมา.
- จรงค์ มีอู่สาร. (2559). **แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- ศุภชัยวิชัยพุทธศาสตร์น่าน (2565). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ อุดทน. (2560). **ความคาดหวังของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุฑามาศ อ้วนแก้ว และบุญญาพร แก้วยม, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน กรณีศึกษาพนักงานบริษัทโมเดิร์นเทรดในจังหวัดพิษณุโลก,” วารสารวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 3 (สิงหาคม 2564) : 30.
- พัทลุง จังหวัดพัทลุง. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2557). **ทฤษฎีองค์การ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. กรุงเทพฯ : บิซิเนสฮาร์ แอนด์ดี.
- Krejcie & Morgan. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.
- Hillgard. (1962). **Creating a Positive Work Place**. J of Nursing Administration, 33(12), pp.652-665.
- Good. (1973). **Human Resqurce Management**. New York: Prentice Hall.
- Millet. (1954). **Organizational Behavior (5th ed.)**. New Jersey: prentice Hall.

ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร
PUBLIC POINION ON THE PERFORMANCE OF KAMPHAENG PHET PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

ณัฐนิชานันท์ ใจจะดี¹ และธนศพล อินทร์จันทร์²

Received : 3 December 2024

Revised : 23 January 2025

Accepted : 17 March 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .8656 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม 4 ด้านด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (= 3.50 , S.D.= 0.30) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (= 3.57 , S.D.= 0.30) ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (= 3.60 , S.D.= 0.35) ด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (= 3.46 , S.D.= 0.29) ผลการเปรียบเทียบสมมติฐานพบว่าอายุ การศึกษา อาชีพ ที่แตกต่างกัน ในภาพรวม 4ด้าน เพศที่แตกต่างกันในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่าแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน

ABSTRACT

The research results found that Public opinion on the operational efficiency of the Kamphaeng Phet Provincial Administrative Organization in overall 4 areas. When considering each aspect, it was found that Community/social organization has the highest average is at a high level to be considered, followed by work promoting quality of life at a high level Arts, culture, customs and local wisdom has a small average and infrastructure Considering that

¹ ณัฐนิชานันท์ ใจจะดี มหาวิทยาลัยพิษณุโลก Natnichanan jaijadee E-mail : Chananj789@gmail.com

² ธนศพล อินทร์จันทร์ Tanesphol Injun E-mail : tanesphol2011@gmail.com

there is a small average The results of comparing the assumptions found that age, education, and occupation were different in all 4 areas. Gender was different in all 4 areas. It was found to be different in all 4 areas. This research aims to study 1) Public Pinion On The Performance Of Kamphaeng Phet Provincial Administrative Organization.2) The compare Opinion Of Kamphaeng Phet Provincial Administrative Organization. The sample were 354 people. The research tool was used by questionnaire, the researchers created quality 5 rating scale questionnaire in strument (IOC 0.67 - 1.00 , α = .8656). Rating scale questionnaires were used to collect the data. The data were analysed in terms of mean and standard deviation, t-test, F-test, Scheffe.

The research results found that Public opinion on the performance of the Kamphaeng Phet Provincial Administrative Organization in 4 overall areas of infrastructure. Overall, it is at the highest level (= 3.50, S.D. = 0.30) in terms of quality of life promotion work. Overall, it is at a high level (= 3.57, S.D.= 0.30) in terms of organization. Overall community/social regulations are at a moderate level (= 3.60 , S.D. = 0.35) in terms of arts, culture, customs, and local wisdom. Overall, it is at the lowest level (= 3.46, S.D. = 0.29). Comparison results. Traditions and local wisdom Overall, it was at the lowest level (= 3.46, S.D.= 0.29). The results of comparing the assumptions found that age, education, occupations were different in 4 overall aspects. Gender was different in 4 overall aspects. It was found to be different in all 4 aspects.

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การจัดรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงแก้ไขและวิวัฒนาการมาตามลำดับ โดยจัดให้สภาจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2476 ตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ.2476 ฐานะของสภาจังหวัดขณะนั้นมีลักษณะเป็นองค์การแทนประชาชนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแนะนำแก่คณะกรรมการจังหวัดยังมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นตามกฎหมาย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 ขึ้นโดยมีความประสงค์ที่จะแยกกฎหมายที่เกี่ยวกับสภาจังหวัดไว้โดยเฉพาะสำหรับ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ นั้นยังมีได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะและบทบาทของสภาจังหวัดไปจากเดิม กล่าวคือสภาจังหวัดยังคงทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของคณะกรรมการจังหวัดเท่านั้นจนกระทั่งได้มีการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบ

บริหารราชการในส่วนจังหวัด ของกระทรวง ทบวงกรมต่าง ๆ โดยตรงแทนคณะกรรมการจังหวัดเดิม โดยผลแห่งพระราชบัญญัติฯ นี้ทำให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นสภา ที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด แต่เนื่องจากบทบาทและการดำเนินงานของสภาจังหวัดในฐานะที่ปรึกษา ซึ่งคอยให้คำแนะนำและควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของจังหวัด ไม่สู้จะได้ผลตามความมุ่งหมายเท่าใดนักจึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะปรับปรุงบทบาทของสภาจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพโดยให้ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการปกครองตนเองยิ่งขึ้นในปี พ.ศ.2498 อันมีผลให้เกิด"องค์การบริหารส่วนจังหวัด"ขึ้นตามภูมิภาค

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังอาจทำกิจการซึ่งอยู่นอกเขตเมื่อกิจการนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับ กิจกรรมที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตนโดยได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาล สภาจังหวัด หรือ สภาตำบลที่เกี่ยวข้องนั้น และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้วด้วย

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับงบประมาณจากส่วนกลาง เพื่อพัฒนาภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุข โภค การคมนาคม การขนส่ง การควบคุมอาคาร การส่งเสริมอาชีพ งานสวัสดิการสังคม การศึกษา สาธารณสุข การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฯลฯ จึงจำเป็นต้องมีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของตน ซึ่งจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวต้องอาศัยพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของบุคลากรในองค์กร จึงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ปัจจุบันได้เกิดการร้องเรียนและให้ตรวจสอบการดำเนินงาน จึงส่งผลให้องค์กรมีการตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ในระยะเวลาที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไร มีการดำเนินงานตามแผน ปฏิบัติการทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับใด เพื่อที่จะทราบถึงระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารจัดการ และเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงกับความต้องการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

สมมุติฐานการวิจัย

เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ของประชาชนที่แตกต่างกันส่งผลให้ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย หรือขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 164,345 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 354 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบตารางเลขสุ่ม

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการศึกษาในช่วง เดือน สิงหาคม - ตุลาคม 2567

ระเบียบวิธีการวิจัย หรือวิธีการศึกษา

การดำเนินการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 164,345 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 354 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบตารางเลขสุ่ม

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาคือ ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ด้านคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างสังคมให้เข้มแข็ง ด้านศิลปะวัฒนธรรมจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นอันดับสุดท้าย

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชรรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ด้านศิลปะ วัฒนธรรมจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าไม่แตกต่างกัน ทุกด้าน

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชรมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรกำหนดนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงให้มีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม มีการควบคุม กำกับดูแลและประเมินผลอย่างชัดเจน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มประกอบอาชีพ การจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตและมีการจัดให้มีตลาดจำหน่าย สินค้าและผลิตภัณฑ์ในชุมชน ได้แก่ ร้านชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ควรให้ความสำคัญในการจัดตั้งร้านค้าชุมชนย่อยและเครือข่ายให้เพียงพอกับความต้องการของชุมชน โดยจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ควรสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มประกอบอาชีพและจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิต พร้อมจัดให้มีการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ในชุมชนสามารถที่จะเป็นของฝากให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างเศรษฐกิจในจังหวัดให้ดีขึ้นให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ในเชิงปริมาณ สำหรับในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ในเชิงคุณภาพเพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพให้ประสบความสำเร็จและชื่อเสียงต่อไป

สรุปผล

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.45 รองลงมา เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 39.55 มีอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.37 รองลงมา มีอายุ 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.25 มีอายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.88 และมีอายุ 21 – 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.50 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 53.95 รองลงมา มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.75 และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีจำนวนน้อยที่สุด

คิดเป็นร้อยละ 11.30 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 47.46 รองลงมามีอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 45.76 และมีอาชีพค้าขาย จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.78

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร

ในภาพรวม 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($= 3.53$, S.D.= 0.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.60$, S.D.= 0.35) รองลงมาคือ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก ($= 3.57$, S.D.= 0.30) และด้านศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.46$, S.D.= 0.29)

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.50$, S.D.= 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปรับปรุงผิวถนนลาดยางและคอนกรีต สะดวกต่อการขับขี่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.67$, S.D.= 0.76) รองลงมาคือ มีไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณที่สาธารณะ และถนนในช่วงเวลากลางคืน อยู่ในระดับมาก ($= 3.62$, S.D.= 0.74) และมีป้ายบอกชื่อถนน ชื่อซอยอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.24$, S.D.= 0.48)

ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.57$, S.D.= 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการรณรงค์ตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุตามชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.80$, S.D.= 0.77) รองลงมาคือมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนประถมศึกษา ภาคบังคับและมีครูเด็กเล็กเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ($= 3.76$, S.D.= 0.72) และมีสนามกีฬาเพื่อการออกกำลังกาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.24$, S.D.= 0.48)

ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($= 3.60$, S.D.= 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งข่าวภายในหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.79$, S.D.= 0.79) รองลงมาคือ มีการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนให้เกิดความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($= 3.66$, S.D.= 0.82) และส่งเสริมกิจกรรมการรณรงค์ ด้านการจราจร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.36$, S.D.= 0.53)

ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ด้านศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.46$, S.D.= 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้ง และอบรมให้ความรู้กลุ่มอาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($= 3.68$, S.D.= 0.69) รองลงมาคือส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ก้าวหน้าสู่สากลมากขึ้น อยู่ในระดับ

มาก (= 3.53 , S.D.= 0.76) และส่งเสริม สนับสนุน พื้นฟูศิลปวัฒนธรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง (= 3.30 , S.D.= 0.48)

ตอนที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ไม่แตกต่างกัน

อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าไม่แตกต่างกัน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตและด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ไม่แตกต่างกัน ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าไม่แตกต่างกัน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2566). **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: กรม.
- เกศา ชาวเรือ. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของตำรวจจราจร: กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 7**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- โกวิท พวงงาม. (2562). **มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น : วิสัยทัศน์กระจายอำนาจ และการบริหารงานท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2559). **สถิติสำหรับงานวิจัย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- เจษฎา จันทบูรานันท์. (2561). **รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา**.

- จรงค์ มีอุสาห์. (2564). **แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา
- ดิน ปรัชญพฤทธิ. (2561). **ทฤษฎีองค์การ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. ทิวา ปฏิญาณสัง. (2563).
ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2562). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. กรุงเทพฯ : บิสซิเนส
อาร์แอนด์
- นิทัศน์ กัปปะ. (2561). **ประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน**. การค้นคว้า
แบบอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประสิทธิ์ วิวัฒน์ตระกูล. (2560). **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์**. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2559). **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ปกรณ์ ประจันบาน. (2562). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2563). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ประสิทธิ์ ลับโพธิ์. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ
ในเขตท่าเรือรัฐบาล**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ (การจัดการทั่วไป)
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ไมตรี เศษไธ. (2560). **ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในเขตเทศบาล
ตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาบริหารธุรกิจ (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2562). **การบริหารหลักการทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2556). **การวิจัยธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: เพชรจรัสแสงแห่งโลก.
- สมใจ ลักษณะ. (2562). **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน**. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุวรรณ มาดี. (2562). **ประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง**.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2562). **การบริหาร**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สรชัย พิศาลบุตร. (2564). **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อำพร เชาว์จันทร์. (2563). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีขององค์การ
บริหารส่วนตำบลเวียงสะอาด อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

JGSI

Journal of Governance and Social Innovation

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง ชั้น 2 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษามหาชริราลวกรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
319 ถนนไทยพัฒนา หมู่ 8 ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000 โทรศัพท์ 09 3123 3696 แฟกซ์ 0 4564 3607
Email: journal.clg.sskru@gmail.com